

The Impact of Urban Governance Components on the Realizability of Urban Regeneration in Urban Fabrics: A Case Study of Shahrekord

Ali Hosseini¹ , Mohammad Rasoul Zafari² , Ali Saberi³

1. Corresponding author, Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: a.hosseini@ut.ac.ir
2. Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: rasool.zafari@ut.ac.ir
3. Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: ali.saberi@ut.ac.ir

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received: 04 October 2024

Revised: 16 October 2024

Accepted: 18 November 2024

Published: 06 August 2025

Keywords:

Urban governance,
Urban regeneration,
Urban fabric,
Citizen participation,
Shahrekord.

ABSTRACT

The transition from a top-down, management-centric governance paradigm to a bottom-up, participatory, and inclusive post-traditional people-centered approach has been one of the most significant transformations of the past two centuries. This shift results from the rise of industry, technology, and the importance of science, creating a framework for improved communication among these factors. Instead of closed and exclusive management, an open approach that involves all stakeholders has emerged. This study aims to examine the current status of governance components and explain their role and impact on the realization of urban regeneration in the blighted fabric of Shahrekord. The study's results indicate that the status of the dimensions and indicators of urban governance and urban regeneration in the blighted fabric of Shahrekord is unsatisfactory. According to the findings from statistical tests, there is a significant relationship between desirable urban governance indicators and community-based regeneration, with governance indicators positively impacting the urban regeneration of the blighted fabric of Shahrekord. Furthermore, based on the results of structural equation modeling, which confirms the significant and positive relationship between urban governance and its components with the components of urban regeneration, urban governance has the greatest impact on the environmental dimension of urban regeneration. Among the components of urban governance, responsiveness and consensus-building exert a greater influence on the studied dimensions of urban regeneration, while legality and accountability have had a lesser impact on predicting urban regeneration. To enhance the status of urban regeneration in the blighted fabric of Shahrekord, a change in the management approach and greater attention to the wishes and opinions of residents are necessary. The creation of new spaces should align with the culture and desires of the people to foster a sense of belonging and social tranquility.

Cite this article: Hosseini, A., Zafari, M., & Saberi, A. (2025). The Impact of Urban Governance Components on the Realizability of Urban Regeneration in Urban Fabrics: A Case Study of Shahrekord. *Journal of Urban Space and Social Life*, 4 (13), 45-21. <http://doi.org/10.22034/jprd.2024.63832.1131>

© The Author(s).

Publisher: University of Tabriz.

DOI: <http://doi.org/10.22034/jprd.2024.63832.1131>

Introduction

Extensive transformations in various urban spheres from the pre-industrial era to the present, particularly in urban fabrics, have led to fundamental changes in the social, economic, and physical structures of cities. The shift from centralized governance to a participatory and people-centered approach, alongside the growing significance of democracy and good governance, has profoundly impacted the urban regeneration process of these blighted areas. In line with this explanation, this research aims to thoroughly examine the influence of various good governance components on the success of the regeneration process across social, economic, and physical dimensions, by studying the current situation of the urban fabric of Shahrekord from the residents' perspective. In other words, this research seeks to answer the question of how significantly the presence of components such as citizen participation, transparency, accountability, and justice in the decision-making and implementation processes of regeneration projects can affect the success of this process and enhance the quality of life for residents.

Materials and Methods

The objective of this research is to investigate the current status of good governance components and to elucidate their role and impact on the urban regeneration of Shahrekord's blighted fabric. This study is applied in terms of its purpose and descriptive-exploratory regarding its methodology. Data collection was conducted through both documentary methods (to complete the theoretical part of the research and extract related indicators) and field methods (to gather questionnaires). Cronbach's alpha coefficient was employed to measure the reliability of the questionnaire. The Cronbach's alpha values for good governance and urban regeneration were 0.79 and 0.80, respectively, which are deemed acceptable. The validity of the research was also confirmed by university professors and experts in the field. The statistical population of this study includes all citizens residing in the blighted urban fabric of Shahrekord, which numbered 37,104 people in 2016. In this study, Cochran's formula was utilized to estimate the sample size, resulting in 384 samples being randomly selected from this population. After completing the questionnaires and gathering the necessary data, SPSS software and the structural equation modeling method in Amos software were employed for data analysis. To examine the current status of governance dimensions and the dimensions and indicators of regeneration (assessing the current status of the blighted urban fabric of Shahrekord), a one-sample t-test was applied. Additionally, to explore the relationships between components, Pearson correlation was utilized, and structural equation modeling in Amos software was employed to analyze the dimensions and indicators of the research.

Results

The results indicated that the urban fabric of Shahrekord has an unsatisfactory status regarding good governance components and urban regeneration. Among these, the level of dissatisfaction with transparency and accountability in governance, as well as the social and environmental aspects of urban regeneration, was the highest. Given the positive correlation between the examined components and the current situation, any change or development in the status of these components, along with planning to enhance them, will impact the overall state of governance and regeneration in this context. Recognizing the importance of governance and its components in achieving urban regeneration, the study explored the extent to which this concept influences the realization of each dimension and indicator of regeneration in Shahrekord's urban fabric. The findings revealed that, considering the strong correlation between the two concepts, the type of governance and planning in the fabric, along with the managerial perspective towards governance components, significantly affects the success or failure of regeneration in this context. Furthermore, the analysis showed that the environmental dimension of regeneration is more influenced by urban governance and its components compared to other dimensions. Among the governance components, responsiveness and consensus-building had the most substantial impact, while legality and accountability had the least effect on the current status of regeneration dimensions in Shahrekord's urban fabric. Based on the findings, it is essential to shift the managerial perspective towards this fabric, ensuring that the identity and desires of the people are considered in the programs, and that any physical changes and creation of new spaces are based on the opinions of the residents of Shahrekord's urban fabric.

Conclusion

The research findings indicated that Shahrekord's urban fabric faces significant challenges regarding effective governance and urban regeneration. This situation highlights the necessity for fundamental changes in the urban management approach to these areas. Residents' perspectives further confirmed the crucial role of urban management in the current state of this fabric. The type of governance and its associated programs have profoundly

influenced the present and future condition of this fabric. Consequently, as the planning process shifts towards enhancing governance components, more positive changes will emerge in the existing situation of this fabric. "Based on this, it is essential for the managerial perspective towards this fabric to evolve. This evolution should ensure that the identity and desires of the people are integrated into the programs, and that any physical changes and the creation of new spaces are made with consideration for the needs and opinions of the residents of Shahrekord's urban fabric. Not only does this enhance residents' sense of belonging, but it also prevents the emergence of incongruous spaces that conflict with the culture and aspirations of the area's people. By fostering a sense of vitality and joy, it can positively influence the collective spirit of the space and contribute to social tranquility and economic prosperity.

تأثیر مولفه‌های حکمروایی شهری بر تحقق‌پذیری بازآفرینی شهری در بافت‌های فرسوده؛ مورد مطالعه شهر کرد

علی حسینی^۱✉، محمدرسول ظفری^۲، علی صابری^۳

۱. نویسنده مسئول، دانشیار، گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: a.hosseini@ut.ac.ir

۲. کارشناس ارشد، گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: rasool.zafari@ut.ac.ir

۳. دانشجوی دکتری، گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: ali.saberi@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۱۳ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۷/۲۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۸/۲۸ تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۵/۱۵ کلیدواژه‌ها: حکمرانی شهری، بازآفرینی شهری، بافت فرسوده، مشارکت مردمی، شهر کرد.	گذار از دیدگاه حکمرانی با نگاه بالا به پایین و متمرکز مدیریتی به‌سوی دیدگاه فراستنی مردم مینا با رویکردی پایین به بالا و دیدگاه مشارکتی منسجم و یکپارچه یکی از مهم‌ترین تغییرات دو قرن گذشته تا به امروز بوده است. این خود ثمره رونق صنعت، تکنولوژی و اهمیت علم و ایجاد چارچوبی برای ارتباط بهتر این عوامل بوده که در آن، به جای مدیریت بسته و انحصاری، دیدگاهی باز با نقش دادن به همه ارکان دخیل حاکم شد. هدف پژوهش حاضر بررسی وضعیت موجود مؤلفه‌های حکمروایی شهری و تبیین نقش و اثرگذاری آن‌ها در تحقق‌پذیری بازآفرینی بافت فرسوده شهر کرد است. جمع‌آوری اطلاعات به دو صورت کتابخانه‌ای- اسنادی و میدانی (برای جمع‌آوری پرسشنامه‌ها) انجام پذیرفت. برای تحلیل داده‌های پژوهش نیز از روش‌های آماری و معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج بررسی‌ها نشان داد وضعیت ابعاد و شاخص‌های حکمروایی شهری و بازآفرینی در بافت فرسوده شهر کرد مناسب نیست. مطابق نتایج به دست آمده از آزمون‌های آماری بین شاخص‌های حکمروایی مطلوب شهری و بازآفرینی اجتماع‌محور رابطه معناداری وجود دارد و شاخص‌های حکمروایی بر بازآفرینی بافت فرسوده شهر کرد تأثیر مثبتی دارند. همچنین با توجه به نتایج حاصل از معادلات ساختاری در تایید رابطه معنادار و مثبت بین حکمروایی شهری و مولفه‌های آن با مولفه‌های بازآفرینی، حکمروایی شهری بیش‌ترین تأثیرگذاری را بر بعد زیست‌محیطی بازآفرینی دارد. در بین مولفه‌های حکمروایی شهری نیز، مولفه‌های پاسخ‌گویی و اجماع‌گرایی اثرگذاری بیش‌تری بر ابعاد مورد مطالعه بازآفرینی دارند. درحالی‌که قانونمندی و مسئولیت‌پذیری نسبت به دیگر مولفه‌ها اثرگذاری پایینی در پیش‌گویی بازآفرینی شهری داشته‌اند. برای بهبود وضعیت بازآفرینی در بافت فرسوده شهر کرد، نیاز به تغییر رویکرد مدیریتی و توجه بیش‌تر به خواست و نظر ساکنان است. ایجاد فضاهای جدید باید با توجه به فرهنگ و خواست مردم صورت گیرد تا حس تعلق و آرامش اجتماعی افزایش یابد.

استناد: حسینی، علی؛ ظفری، محمدرسول؛ و صابری، علی (۱۴۰۴). تأثیر مولفه‌های حکمروایی شهری بر تحقق‌پذیری بازآفرینی شهری در بافت‌های فرسوده؛ مورد

مطالعه شهر کرد. *فضای شهری و حیات اجتماعی*، ۴ (۱۳)، ۴۵-۲۱.

<http://doi.org/10.22034/jprd.2024.63832.1131>

مقدمه

قرن بیست‌ویکم را می‌توان عصر شهرنشینی نامید. در این قرن رشد شهری و پویایی‌های جمعیتی مرتبط با آن چالش‌های جدی برای توسعه شهری پایدار در جهان به‌ویژه در میان شهرهای کشورهای در حال توسعه ایجاد کرده است (صالحی، طاهری و شعبانی^۱، ۲۰۲۳). مشکلات شهرنشینی و مدیریت شهری، به سبب مدیریت متمرکز شهری، زمینه‌ساز چالش‌های مختلفی چون تمرکز شدید در تصمیم‌گیری، استفاده ناکارآمد از زمین، زوال محیط زندگی، سیاست‌های نامشخص و ضعف نهادی در سطوح محلی و از دست دادن شخصیت شهری شده است (ژائو^۲ و همکاران، ۲۰۲۴)، به همین خاطر، مقابله با این مشکل پیچیده و عوامل خارجی مرتبط، نیازمند رویکردی عملی و هماهنگ است که توسط ابزارهای سیاستی متمایز با نوع مدیریت متمرکز کنونی هدایت شود (بافو^۳، ۲۰۲۳). یکی از مطرح‌ترین این رویکردها حکمروایی شهری است. در این رویکرد، قدرت در میان طیف گسترده‌تری از بازیگران پراکنده و به نخبگان سنتی محدود نمی‌شود. هدف این شکل جدید مدیریت، اعمال سیاست به‌گونه‌ای است که نسبت به اشکال سنتی انعطاف‌پذیرتر و مؤثرتر باشد (کوریدیس، فرانگوپولوس و کاپیتسینیس^۴، ۲۰۲۴). امروزه از آنجایی که فضاهای شهری در عصر جهانی شدن دائماً در حال دوباره شکل‌گیری هستند، حکمروایی شهری به‌طور فزاینده‌ای به ابزاری کلیدی برای توسعه شهری تبدیل شده است و بنابراین توجه زیادی هم از سوی محققان و هم از سوی سیاست‌گذاران به خود جلب کرده است (یین و ژو^۵، ۲۰۲۰). حکمروایی شهری بر تعامل پویای سازمان‌های دولتی، نیروهای بازار و نهادهای اجتماعی تأکید دارد. و در آن دولت‌ها و ذی‌نفعان محلی، منطقه‌ای و ملی تصمیم می‌گیرند که چگونه برای برنامه‌ریزی، تامین مالی و مدیریت مناطق شهری تصمیم‌گیری کنند (کوستاکی^۶ و همکاران، ۲۰۲۴). بنابراین شهروندان در آن نه تنها شرکت‌کننده فردی نیستند، بلکه به صورت سازمان یافته نقش دارند (یانگ و یانگ^۷، ۲۰۲۱). تاجایی که، مشارکت شهروندان در فرآیند تصمیم‌سازی مهم‌ترین و پرتکرارترین چالش حکمروایی شهری در مطالعه‌های انجام شده از سال ۱۹۸۰ بوده است (کروز، رود و مک‌کواری^۸، ۲۰۱۹).

براون (۲۰۱۵) اعتقاد دارد مشارکت شهروندان به‌عنوان یک مدل کلیدی در برنامه‌ریزی شهری و حکمروایی شهری-شامل فرآیندهایی که از توسعه محلی حمایت می‌کنند و نقش بازیگران مختلف در تغییرات شهری را با یک رابطه متمایز از روابط قدرت تعریف می‌کنند-، ظاهر می‌شود. یکی از محیط‌هایی که نیازمند حکمروایی شهری و به‌دنبال آن، تشکیل نهادهای مردمی، و نگاه مشارکتی در مدیریت شهری است، بافت‌های فرسوده، قدیمی و ناکارآمد شهری است. این بافت‌ها در گذشته و به مقتضای زمان دارای عملکرد سلسله‌مراتبی و منطقی بودند در حالی که امروزه از لحاظ ساختاری و عملکردی دچار کمبودهایی شده‌اند (طاهونی و طاهونی، ۱۴۰۱: ۵۵). تا جایی که تحت تأثیر نوع برنامه‌ریزی و نگاه مدیریتی حاکم، فرآیندهای رکود، زوال و افت شهری که منجر به ایجاد چنین فضاهایی در شهر می‌گردد، یکی از پرچالش‌ترین مسائل عصر حاضر شهرها است (وو^۹ و همکاران، ۲۰۲۲). این مناطق علی‌رغم اینکه معمولاً فعالیت‌های تجاری سنتی خود را حفظ کرده‌اند، اما اکثراً از لحاظ ساختاری و عملکردی دچار کمبود شده و قادر به برآوردن نیازهای امروزی ساکنان خود نیستند (کدی و سیراوو^{۱۰}، ۲۰۱۹).

خدمات و امکانات ضعیف، کمبود فضاهای عمومی و سبز، افزایش ناامنی همراه با عدم بهبود چشم اندازه‌ها منجر شده که خانه موجود در این مناطق به مرور خالی شده و به مخروبه‌هایی در دل شهر منجر گردند (سروری^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۱). در سال‌های اخیر یکی از استراتژی‌های که برای حل بحران بافت‌های فرسوده شهری به کار بسته شده، استراتژی بازآفرینی بافت فرسوده شهری

1. Salehi, Taheri & Shabani
2. Zhao
3. Baffoe
4. Kourkouridis, Frangopoulos & Kapitsinis
5. Yin & Zhu
6. Kostaki
7. Yang
8. Cruz, Rode & Mcquarrie
9. Wu
10. Cody & Siravo
11. Sarvari

است (میشکوویچ^۱، ۲۰۲۳). از آن جایی که بازآفرینی شهری بهبودهایی را در مناطق شهری موجود به ارمغان می‌آورد، رویکردی معقول برای مقابله با تهدیدهای مورد اشاره و به‌صورت کلی، افزایش ارزش زمین، بهبود محیط زیست و دستیابی به اهداف اجتماعی-اقتصادی در این بافت‌ها قلمداد می‌شود (دیونیسو و کار^۲، ۲۰۲۲).

بازآفرینی شهری رویکردی جامع با اهداف اصلاح پوسیدگی شهری، بهبود شرایط زندگی شهری و افزایش رفاه اقتصادی و اجتماعی شهری است (شن^۳ و همکاران، ۲۰۲۴)، که فعالیت و برنامه‌ریزی‌های آن شکل شهرها را به‌طور قابل توجهی تغییر داده است. دگرگونی ایجاد شده توسط این فعالیت‌ها نه تنها در ساختار فیزیکی، بلکه در بسیاری از محیط‌های جمعیتی و اقتصادی مشاهده می‌شود (سیدکاظمی^۴ و همکاران، ۲۰۲۴). بنابراین نه تنها بر بهبود محیط فیزیکی تمرکز می‌کند، بلکه فعالیت‌های اجتماعی-اقتصادی را از طریق مکانیسم‌های مشارکتی ارتقا می‌دهد. تا تعادل منافع چندجانبه را در فرآیند بازسازی تضمین کند (یانگ و لی^۵، ۲۰۲۳). به همین خاطر، در دیدگاه مشارکتی بازآفرینی شهری، تعداد زیادی از ذی‌نفعان درگیر فرآیند هستند و شبکه‌ای را با تعاملات پیچیده تشکیل می‌دهند (کانگ، کیم و کیم^۶، ۲۰۲۳). با توجه به شکاف تحقیق، مقاله حاضر به دنبال بررسی وضعیت موجود حکمروایی شهری و همچنین بازآفرینی در شهرکرد و بررسی نقش حکمروایی به‌عنوان یک عامل کلیدی و مهم در وضعیت موجود بازآفرینی و ابعاد و شاخص‌های آن در این شهر است. شهرکرد مانند سایر شهرهای کشور، در دهه‌های اخیر با رشد قابل توجه جمعیتی مواجه بوده است جمعیت این شهر طی دوره ۵ ساله ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵، رشد ۵۵ درصدی داشته و از ۱۶۲۵۰۳ نفر به ۱۹۰۴۴۱ نفر رسیده است. این افزایش جمعیت در کنار ضعف برنامه‌ریزی و کم‌توجهی به تبعات آن، افزایش قیمت زمین شهری و مسکن، آسیب گسترده‌ای به شهر و به خصوص بافت مرکزی به‌عنوان شاکله اصلی شهر وارد کرده است. بافت فرسوده در شهرکرد به صورت بافت‌های تاریخی و فرسوده و رها شده در مرکز شهر نمایان هستند. این بافت حدود ۸۶ هکتار از مساحت شهر را شامل می‌شود. رشد جمعیت شهری و حرکت آن به سمت خارج از محدوده‌های قانونی، در کنار افزایش قیمت زمین شهری، کم‌توجهی به وضعیت این بافت و بهبود ساختاری آن و سایر مسائل، باعث شده است در پی کاهش ارزش سکونت این بافت، ساکنان قدیمی از این بافت مهاجرت کنند و با توجه به مشکلات گوناگون محیطی، کیفیت بافت و ایمنی و غیره به تدریج از ارزش آن کاسته شود. در حالی که با وجود کم‌توجهی‌ها، هنوز به عنوان عمده‌ترین منطقه تجاری و اداری و اساس اقتصادی شهر قلمداد می‌گردد که نیازمند برنامه‌ریزی مطلوب در سایه مدیریت صحیح است. به همین دلیل با توجه به اهمیت نیاز به بازآفرینی در این فضا و با توجه به نقش بی‌چون و چرای مدیریت شهری در این امر، در پژوهش حاضر به دنبال بررسی وضعیت موجود این بافت و میزان رضایتمندی ساکنان از آن و به دنبال آن، بررسی نقش مدیریت شهری در بروز وضعیت امروز این فضا می‌باشد.

پیشینه پژوهش

امروزه شهرها به مهم‌ترین مکان برای تجمع جمعیت، انباشت ثروت و رشد اقتصادی تبدیل شده‌اند (لیو^۷ و همکاران، ۲۰۲۱). اگرچه شهرنشینی باعث رشد اقتصادی می‌شود، اما چالش‌های تهدیدآمیزی از جمله فقر شهری، تضعیف هویت فرهنگی، انحطاط اخلاق شهروندی، از بین رفتن اراضی و محیط‌زیست (محمدنژاد و نقیعی، ۱۴۰۲: ۴۲) و همچنین محرومیت و نابرابری، ناامنی و سکونتگاه‌های غیررسمی را نیز به همراه داشته است (بافو، ۲۰۲۳). مقابله با این مشکلات پیچیده به‌خصوص در نواحی نابسامان و فقیرنشین شهری و ارتقاء رفاه و کیفیت زندگی ساکنان آن مناطق نیازمند یک رویکرد عملی و هماهنگ است که توسط ابزارهای

1. Miśkowiec
2. Dionisio & Carr
3. Shen
4. Seyedkazemi
5. Yang & Li
6. Kang, Kim & Kim
7. Liu

سیاستی متمایز هدایت شود (زنگی‌شاهی و همکاران، ۱۴۰۳). به‌همین خاطر و از آن جایی که بازآفرینی شهری بهبودهایی در مناطق شهری موجود به ارمغان می‌آورد، رویکردی معقول برای مقابله با تهدیدهای مورد اشاره و به‌صورت کلی، افزایش ارزش زمین، بهبود محیط‌زیست و دستیابی به اهداف اجتماعی-اقتصادی در این بافت‌ها است (میرزاخانی، تورو و جلیلی صدرآباد^۱، ۲۰۲۱). این رویکرد می‌تواند زمینه‌ساز توسعه درونی شهرها و حفظ و احیای کالبدی و اجتماعی-فرهنگی آن‌ها باشد و از تخریب طبیعی از یک سو و ویرانگری برنامه‌ریزی شده توسط سودجویان از سوی دیگر، جلوگیری کند. در واقع بازآفرینی ابزاری برای بهبود کیفیت زندگی آینده فضاها شهری است (فنی و همکاران، ۱۳۹۹).

رویکرد بازآفرینی شهری در دهه ۱۹۷۰ و زمانی که صنعتی‌زدایی اقتصاد شهرهای بزرگ را در بر گرفت، توجه برنامه‌ریزان و سایر متخصصان شهری را متوجه خود کرد (برانکو، کانلاس و آلوز^۲، ۲۰۲۴) و به عنوان جایگزینی برای نوسازی شهری در عرصه ادبیات شهرسازی جریان یافت (زمانی و اسدپور، ۱۴۰۲). بازآفرینی شهری یک موضوع کلیدی در سیاست شهری و سیاست کاربری زمین به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه است؛ زیرا هدف ابتکارات بازآفرینی شهری تبدیل مناطق متروکه به مراکز جدید به‌منظور بهبود کیفیت زندگی ساکنان است (سروری، مهربانی، چان و کریستوفر، ۲۰۲۱). این مفهوم شامل یک چشم‌انداز جامع و یکپارچه است که هدف آن حل مشکلات شهری، بهبود وضع کیفی و کمی زندگی شهروندان، ارتقاء کیفیت محیط شهر و به دنبال ایجاد تغییرات پایدار از نظر اقتصادی، فیزیکی، اجتماعی، محیطی (ابراهیمی و چاره‌جو، ۱۴۰۲) و شرایط دولتی مناطقی است که در معرض دگرگونی‌ها/تغییرات قرار دارند (دوستانتوس فیگوایردو، پریم و دندولینی^۳، ۲۰۲۲). به‌صورت کلی، بازآفرینی شهری به دنبال تغییر نگاه صرفاً سخت‌افزاری/پروژه‌محور کنونی به نگاه نرم‌افزاری/فرهنگی و اجتماع‌محور است (اسکولا گاسکون^۴ و همکاران، ۲۰۲۴). از آنجایی که نحوه تصور مردم از این مفهوم از مکانی به مکان دیگر متفاوت است، درک اینکه مردم هنگام صحبت از بازآفرینی شهری در مورد چه چیزی صحبت می‌کنند نه تنها دشوار، بلکه مهم است (شن و دوآن^۵، ۲۰۲۲).

لیو و همکاران (۲۰۲۳) بازآفرینی شهری را به عنوان یک فرآیند "متابولیک" استفاده مجدد از منابع و بازسازی محیط شهری در نظر گرفتند. به‌نظر آن‌ها بازآفرینی شهری علاوه بر بهبود شرایط فیزیکی ساختمان‌ها و محیط زندگی شهری، به بهبود عملکرد یک شهر و کمک به مقابله با چالش‌های شهری مانند ترافیک شلوغ، فضای عمومی ناکافی و ارائه ناکافی زیرساخت‌های شهری کمک می‌کند. در تعریفی دیگر، بازآفرینی شهری فرایندی برای بازگرداندن حیات اجتماعی، اقتصادی و محیطی به مناطق تلقی می‌گردد. به‌طوری که در آن با استفاده از رویکردهای نوین، شهرهای فرسوده و خسته شده بازسازی و متحول می‌شوند (رضوی و همکاران، ۱۴۰۲). به‌صورت کلی، بازآفرینی شهری عبارت است از دید جامع و یکپارچه و مجموعه اقداماتی که به حل مسائل شهری بینجامد؛ به‌طوری که باعث بهبود دائمی شرایط اقتصادی، کالبدی، اجتماعی و زیست‌محیطی بافتی که دستخوش تغییر شده است، شود (خدائی و همکاران، ۱۴۰۲). بازآفرینی شهری به‌عنوان یک رویکرد مناسب، نقش مهمی در ارتقای ارزش‌های زمین، بهبود کیفیت محیط‌زیست، اصلاح مشکل افت شهری و تحقق اهداف مختلف اجتماعی و اقتصادی، دستیابی بهتر به شبکه‌های اجتماعی موجود؛ بهبود وضعیت گروه‌های آسیب‌پذیر، بهبود اثرات نامطلوب در محیط زندگی و غیره دارد (آریانا و همکاران، ۱۳۹۷) و علاوه بر افزایش کارایی بافت، زمینه را نیز برای ارتقاء توسعه پایدار، بازسازی مناطق شهری و در نهایت پیشگیری از فجایع شهری در منطقه فراهم می‌کند (سبحانی و همکاران، ۱۴۰۲). در این رویکرد توجه به حفظ ارزش‌های فرهنگی، ثروت‌های بومی و تاریخی، انتقاد از ساخت‌وسازهای دارای یک نوع کاربری به جای کاربری‌های متعدد، توجه به اقدام‌های کیفی به موازات اقدام‌های کمی، مشارکت گروه‌های اجتماعی، توجه به محیط‌زیست، پاسخ به پدیده صنعت‌زدایی، خدماتی شدن و تجدید ساختار کالبدی-کارکردی و غیره به عنوان اصولی مهم مورد توجه هستند (ایزدفر و ایزدفر، ۱۴۰۰).

1. Mirzakhani, Turró, & Jalilisadrabad

2. Branco, Canelas, & Alves

3. Dos Santos Figueiredo, Prim & Dandolini

4. Escolà-Gascón, Dagnall, Drinkwater & Denovan

5. Chen & Duan

بازآفرینی شهری به عنوان فرآیندی پیچیده و سیستماتیک، مستلزم مبادله بین اهداف متعدد و نیازهای تحمیل شده توسط ذی نفعان مختلف از جمله بخش دولتی و خصوصی است. اجرای بازآفرینی شهری نیاز به در نظر گرفتن وضعیت اجتماعی-اقتصادی و شرایط فیزیکی بافت‌های محلی دارد. بنابراین، تصمیم‌گیری در مورد نحوه و استراتژی‌های بازآفرینی شهری برای تعیین تناسب برنامه‌های بازآفرینی شهری برای توسعه پایدار شهری پیچیده و در عین حال ضروری است (لیو^۱ و همکاران، ۲۰۲۳) و اجرای درست آن، نیازمند مشارکت تمام ذی نفعان و جامعه محلی است. مشارکت عمومی به مدیریت امور جمعی اشاره دارد که مستلزم تعاملات پیچیده بین جامعه مدنی، بازار و دولت است (یه^۲ و همکاران، ۲۰۲۴). در این راستا و با توجه به آسیب‌های شهرنشینی شتاب‌زده (لی^۳ و همکاران، ۲۰۲۴) و اهمیت بازآفرینی شهری به منظور کاهش مشکلات و زوال عملکردی بافت‌های شهری و بهبود شرایط زندگی ساکنان (بوسا و ماداندوله^۴، ۲۰۲۴)، نوع تفکر حاکم بر اداره امور شهری، اهمیت زیادی پیدا کرده است. از نظر پیشینه قابل اتکا، تفکر و عمل برای اداره امور شهر را می‌توان هم‌زاد پدیده شهر در زندگی و تاریخ انسان دانست.

کنش‌گران شهری که شامل عناصر حکومتی، خصوصی و عمومی است، هرکدام در صورت امکان به دنبال بیشینه ساختن میزان قدرت و نفوذ در جامعه هستند و برحسب میزان قدرت و نفوذ این عناصر می‌توان دو رویکرد حکومت شهری و حکمروایی شهری را تشخیص داد (اسماعیل‌زاده و همکاران، ۱۳۹۵). با اینکه مفهوم حاکمیت به اشتباه گاه‌ها مترادف با حکمروایی به کار رفته است، با این وجود، معنای حاکمیت محدود به اعمال قدرت سیاسی برای اداره امور یک کشور است و یک روند کاملاً سیاسی است که به معنای تمرکز بر روند چگونگی تخصیص اختیارات و منابع به کنش کنترل شده است (ابراهیمی و چاره‌جو، ۱۴۰۲). حکمروایی اساساً به دنبال ایجاد پیش‌نیازها برای حکومت ساختاریافته و تلاش‌های جمعی است که نتایج آن تفاوت چشم‌گیری با نتایج دولت نداشته باشد. درحالی‌که، مفهوم حکمروایی شهری به عنوان یک رویکرد متفاوت از پایین به بالا است. به طور خاص، مشارکت بازیگران مختلف، چه از بخش عمومی (ساختارها و نهادهای دولتی) و چه از بخش خصوصی را در فرآیند شکل‌دهی سیاست عمومی ترویج می‌کند (کورکوریدس، فرانگوپولوس و کاپیتسینیس، ۲۰۲۴). از این نظر این دو مفهوم با یکدیگر متفاوت بوده و هم معنا و کارکرد نیستند. به همین خاطر، امروزه مطالعات برنامه‌ریزی شهری معاصر ضرورت گذار از حکومت به حکمروایی را مطرح کرده است (باجراجاریا و خان^۵، ۲۰۲۰) و شکل‌گیری تحولات اجتماعی و سیاسی و تغییر و تحولات در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات در دهه‌های پایانی قرن بیستم و افزایش چالش‌های شهری و ناتوانی مدیران و سیاست‌گذاران برای حل و کاهش آن‌ها، این امکان گذار را فراهم آورده است (ابراهیمی و چاره‌جو، ۱۴۰۲). در تایید نیاز به گذار، برایان مک لاین عقیده دارد تقاضای روزافزون مردم شهرها این است که حکومت شهری باید نسبت به روندهای تغییر در شهر «پاسخگوتر»، اقداماتش با مسائل شهری و تحول آن‌ها «متناسب‌تر»، نسبت به اجتماع «مسئول‌تر»، به عنوان بخشی از نظام یادگیری بهتر عمل کند و سرانجام نقش مهم در پیش‌بینی، کشف و استقبال از آینده ایفا کند. جهت تحقق این تقاضاها او ارتباط با نظام اجتماع را ضروری می‌داند و با این مقدمات حکمروایی را نوعی فرآیند می‌داند که متضمن نظام به هم پیوسته‌ای است که هم حکومت و هم اجتماع را دربرمی‌گیرد (اندستا و روستایی، ۱۴۰۰). از این رو حکمروایی شهری به روشی اطلاق می‌شود که در آن دولت‌ها و ذی نفعان محلی، منطقه‌ای و ملی تصمیم می‌گیرند که چگونه برای برنامه‌ریزی، تامین مالی و مدیریت مناطق شهری تصمیم‌گیری کنند (آویس^۶، ۲۰۱۶).

برطبق تعریف سازمان ملل، حکمروایی شهری عبارت است از مشارکت برابر همه شهروندان در تصمیم‌گیری که هم شامل دولت و هم تمام جامعه مدنی و بازار می‌شود و در نهایت نیز به تشکیل زمینه قانون‌مداری و حرکت جمعی منجر می‌شود (پورداداش و همکاران، ۲۰۲۲: ۱۴۰۲). با توجه به تعریف زیست‌بوم سازمان ملل نیز، حکمروایی شهری عبارت از مجموع روش‌های برنامه‌ریزی و

1. Liu

2. Ye

3. Li

4. Boussaa & Madandola

5. Bajracharya & Khan

6. Avis

مدیریت عمومی شهر از سوی افراد، نهادهای عمومی و نهادهای خصوصی و نیز فرآیند مستمیریکه از طریق آن، منافع متضاد یا متعارض با یکدیگر همراه شده و زمینه همکاری و کنش متقابل فراهم می‌آید (لیو، ۲۰۲۱). این رویکرد به کمک شبکه‌های پیچیده‌ای از روابط متقابل، از سوی بخش دولتی و خصوصی، ساکنان و شبکه‌های سازمانی حامی برای تقویت ظرفیت برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌ها ایجاد می‌شود و نوعی بوروکراسی نامرئی ایجاد می‌کند که مفهومی گسترده‌تر از مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی و شفافیت را در پی دارد (پرزبیلوویچ و کونها، ۲۰۲۴) و لازمه تحقق آن نیز این است که ضمن کاستن از ساختارها و قوانین تمرکزگرا، شرایط و بسترهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی لازم نیز فراهم شود، تا گروه‌های مختلف اجتماعی بتوانند تعامل مثبت و سازنده‌ای داشته باشند (کرمی و برقی، ۱۴۰۳). به صورت کلی، حکمروایی شهری که ریشه در چشم‌انداز مدیریت عمومی نو دارد از اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی در مقابل رویکرد مدیریت شهری دولت‌مدار مورد تایید و تاکید سازمان‌های جهانی و بین‌المللی و دولت‌ها قرار گرفت (روشنایی و همکاران، ۱۴۰۳). هدف این مفهوم، بهبود مهارت‌های اداری و بهره‌وری، حفظ منابع طبیعی و ارزشمند، شفافیت، مبارزه با فساد و تخریب میراث طبیعی پیرامون شهر و افزایش پاسخگویی مقامات شهری است (یائو، ژو و وو، ۲۰۲۴). به همین خاطر برای دستیابی به این اهداف و حل مشکلات شهری، از نگاه صرف بالا به پایین فاصله گرفته و بر نقش بازیگران اقتصادی خصوصی و جامعه مدنی در تصمیم‌گیری تأکید می‌کند (سو و جو، ۲۰۱۹). همچنین ویژگی‌های اساسی همچون پاسخ‌گویی، شفافیت، برابری و فراگیری، اثربخشی و کارایی، حاکمیت قانون، مشارکت‌پذیری و ایجاد اجماع را نیز به‌عنوان مفاهیم ریشه‌ای مدنظر قرار می‌دهد (کلوسچک^۴ و همکاران، ۲۰۱۸).

مرور ادبیات پژوهش نشان دهنده اهمیت حکمروایی شهری و ارکان آن به‌عنوان مفهوم اساسی و اثرگذار بر بازآفرینی بافت‌های فرسوده شهری است. بازآفرینی شهری می‌تواند نتیجه‌ای از حکمروایی شهری باشد؛ زیرا در فرآیند بازآفرینی شهری نیازها و مشکلات شهری با شفافیت و مشارکت شهروندان نیز شناسایی و به دنبال آن، راهکارهایی برای حل این مشکلات ارائه می‌شود (ناظم رضوی و همکاران، ۱۴۰۲). به صورت کلی، حکمروایی در عرصه بازآفرینی شهری عبارت است از اتلاف و پیوستگی میان منافع مختلف کنشگران گروه‌ها و بخش‌های مختلف با هدف ایجاد سیاست‌گذاری مشترک و اجرای همراه با دستور کار و برنامه اقدام مشترک (زنگی‌شاهی و همکاران، ۱۴۰۰). توجه به این مفهوم زمینه تحقق‌پذیری بهتر بازآفرینی با کنش مشارکت حداکثری تمام ذی‌نفعان به‌منظور دستیابی همگان به منابع مشروع حاصل از مزایای بازآفرینی در جهت برقراری عدالت اجتماعی و رفاه شهری (زنگی‌شاهی و همکاران، ۱۴۰۳) را فراهم می‌آورد. افزایش مشارکت مدنی در برنامه‌ریزی شهری و نقش کلیدی سازمان‌های اجتماع‌محور (به‌عنوان دو رکن اساسی حکمروایی شهری)، دو عامل اساسی در موفقیت فرآیند بازآفرینی هستند (چن، یه و لیو، ۲۰۲۳). به‌طوری‌که می‌توان گفت، یکی از کلیدهای تسهیل موفقیت‌آمیز پروژه‌های بازآفرینی شهری به‌خصوص در دهه‌های اخیر و فراهم آمدن زمینه برای گذار از فرآیندهای مدیریت متمرکز و دولت‌مبنای آن، تغییر عقیده به سمت نگاه‌های مشارکتی و فرآیندهای پایین به بالا با جلب حداکثری بخش‌های مختلف عمومی، خصوصی و رونق اجتماع محلی از طریق مشارکت دادن ساکنان در پروژه‌های بازآفرینی شهری بوده است که برگرفته از دیدگاه حکمروایی شهری بوده و بر رضایت محلی ساکنان تأثیر بسزایی داشته است (ابراهیمی و چاره‌جو، ۱۴۰۲). بنابراین طرح‌ها و پروژه‌های بازآفرینی شهری (به‌خصوص در مقیاس خرد) بدون فرآیند مشارکتی و تأکید بر نقش محوری مدیریت شهری و سازمان‌های مربوطه با موفقیت همراه نخواهد بود (اسمعیل‌پور و همکاران، ۱۴۰۱). امروزه نیز مشخص شده است که ساکنان با رضایت محلی بالاتر به احتمال زیاد روابط اجتماعی رضایت‌بخش (دو^۵ و همکاران، ۲۰۲۰) و نیز تمایل بیش‌تری برای مشارکت در بازسازی سکونتگاه‌ها دارند (یانگ و لی، ۲۰۲۳). بر این اساس، توجه به رفع ناپایداری بافت‌های فرسوده و ناکارآمد با دیدگاه بازآفرینی شهری به موضوعی مهم و محوری در عرصه‌های برنامه‌ریزی تبدیل شده است؛ به‌گونه‌ای که سازمان‌های ذی‌ربط را به تکاپوی ساماندهی و بازآفرینی بافت‌های اشاره شده سوق داده و لزوم

1. Przeybilovicz & Cunha

2. Yao, Zhou, & Wu

3. Seo & Joo

4. Klusáček

5. Chen, Ye & Liu

6. Du

مداخله در این بافت‌ها را در دوره‌های مختلف زمانی مطرح نموده است. رویکردهای مرمت و بهسازی شهری در سیر تحول و تکامل خود از بازسازی، باز زنده‌سازی، نوسازی و توسعه مجدد به بازآفرینی و نوزایی شهری تکامل یافته و در این مسیر از حوزه توجه صرف به کالبد به عرصه تاکید بر ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی با تأکید بر دیدگاه مشارکتی سوق پیدا کرده است (قاسمی و همکاران، ۱۴۰۰).

روش پژوهش

هدف از پژوهش حاضر، بررسی وضعیت موجود مؤلفه‌های حکمروایی و تبیین نقش و اثرگذاری‌ها در بازآفرینی بافت فرسوده شهرکرد است. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی-اکتشافی است. جمع‌آوری اطلاعات به دو صورت اسنادی برای مرور ادبیات پژوهش و استخراج شاخص‌های مرتبط با آن (جدول ۱) و میدانی برای گردآوری پرسشنامه‌ها انجام پذیرفت. برای سنجش پایایی پرسش‌نامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. مقدار آلفای کرونباخ برای حکمروایی شهری و بازآفرینی به ترتیب برابر ۰.۷۹ و ۰.۸۰ بود که قابل پذیرش است. روایی پژوهش نیز با توجه به نظر اساتید دانشگاهی و متخصصان این حوزه مورد تایید قرار گرفت. جامعه آماری پژوهش حاضر تمامی شهروندان ساکن بافت فرسوده شهرکرد است که در سال ۱۳۹۵ برابر با ۳۷۱۰۴ نفر بوده است. در این پژوهش برای تخمین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شد و مطابق این فرمول ۳۸۴ نمونه به صورت تصادفی ساده از این جامعه آماری جمع‌آوری شد. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها و جمع‌آوری داده‌های موردنیاز برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS و روش مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم افزار ایموس استفاده شد. ابتدا برای بررسی وضعیت موجود ابعاد حکمروایی و ابعاد و شاخص‌های بازآفرینی (بررسی وضعیت موجود بافت فرسوده شهرکرد) از آزمون تی تک نمونه‌ای، همچنین برای بررسی روابط بین مؤلفه‌ها با یک‌دیگر از آزمون همبستگی پیرسون و برای تحلیل ابعاد و شاخص‌های پژوهش نیز از روش معادلات ساختاری در نرم‌افزار ایموس استفاده شد.

جدول ۱. ابعاد، شاخص‌ها و متغیرهای بازآفرینی شهری و حکمروایی شهری

بعد	شاخص	متغیر	منابع
کالبدی	پویایی	تأثیر تغییرات فیزیکی در بهبود وضعیت محله	خدائی و همکاران، ۱۴۰۲؛ حیدری و همکاران، ۱۴۰۳؛ سرایی و همکاران، ۱۴۰۲؛ ابراهیمی و چاره‌جو، ۱۴۰۲؛ زنگی‌شاهی و همکاران، ۱۴۰۳؛ چو ^۱ و همکاران، ۲۰۲۰؛ اواد و جونگ ^۲ ، ۲۰۲۱؛ شی ^۳ و همکاران، ۲۰۲۱؛ کانگ و همکاران، ۲۰۲۳.
	خوانایی	سهولت پیدا کردن نشانی و آدرس در محله	
	تنوع	آشنایی با مرزهای محله و عناصر و نشانه‌های شاخص آن	
		تنوع در انتخاب مسکن براساس درآمد	
	دسترسی و خدمات	تنوع در انتخاب مسکن مطابق با شرایط فرهنگی	
		دسترسی به وسایل حمل‌ونقل عمومی به محله	
		دسترسی به مراکز خرید	
		دسترسی به مراکز آموزشی	
		دسترسی به مراکز درمانی	
		دسترسی به مراکز فرهنگی-ورزشی	
اجتماعی-فرهنگی	رضایت از کیفیت آسفالت، سنگ فرش پیاده‌روها و روشنایی معابر در سطح محله		
	هویت	میزان هویت محله	ایزدفر و ایزدفر، ۱۴۰۰؛ خدائی و همکاران، ۱۴۰۲؛ حیدری و همکاران، ۱۴۰۳؛ رضوی و همکاران، ۱۴۰۳؛ ابراهیمی و چاره‌جو، ۱۴۰۲؛ اواد و جنگ، ۲۰۲۱؛ دوستانتوس
	ایمنی و امنیت	تشخیص افراد غریبه‌ای که وارد محله می‌شوند از اهالی محل	
		امنیت فضای محله برای بازی کودکان زیر ۱۲ سال بدون نظارت والدین	
		امنیت تردد در ساعات پایانی شب در محله	
		فضاهای تاریک و بی دفاع در محله	

1. Cho
2. Awad & Jung
3. Xie

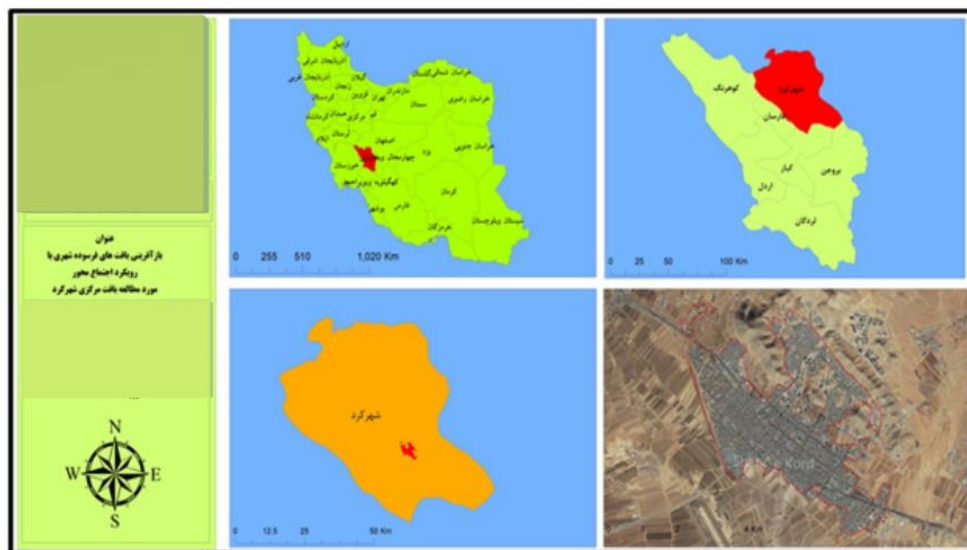
سرزندگی	میزان جرم و بزهکاری در محله	فیگوایردو و همکاران، ۲۰۲۲؛ کامرین ^۱ ، ۲۰۱۹؛ لیو و همکاران، ۲۰۲۱؛ زنگ و همکاران، ۲۰۲۱؛ شی و همکاران، ۲۰۲۱؛ چن و همکاران، ۲۰۲۳.
	ایمنی تردد عابر پیاده در محله نسبت به عبور و مرور وسایل نقلیه	
	وجود فضاهای عمومی جهت تعاملات اجتماعی ساکنان با یکدیگر در محله	
	برگزاری مراسمات مذهبی و اعیاد در محله	
	وجود فضاها و مسیرهایی برای پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری و بازی کودکان	
	وجود فضاهایی برای تفریح و گذران اوقات فراغت	
	میزان علاقه به محله و دلتنگی برای فضاهای محله پس از ترک آن	
	تمایل به ماندگاری در محله و عدم ترک محله	
	احساس عضویت نسبت به محله و احساس مسئولیت در قبال مسائل آن	
	میزان آشنایی با همسایگان	
	قرض دادن به همسایه‌ها و سپردن کلید خانه به آن‌ها در مواقع لزوم	
	میزان اعتماد به عملکرد مسئولان و مدیران شهری	
	میزان اعتماد به عملکرد نهادهای محله چون هیئت امناء و مساجد و امامزاده	
اقتصادی	عضویت در گروه‌ها و انجمن‌هایی مثل گروه‌های مذهبی- فرهنگی، ورزشی، بسیج	
	تمایل برای شرکت در انتخابات شورای شهر	
	تمایل به نوسازی خانه‌های خود	
	کمک اقتصادی و معنوی برای رفع مشکلات محله (به‌طور مثال مشاوره و راهنمایی، پادرمیانی و غیره)	
	همکاری و مشارکت در فعالیت‌های مذهبی محله (از قبیل مراسم عاشورا و اعیاد)	
	میزان احساس امنیت شغلی	خدائی و همکاران، ۱۴۰۲؛ حیدری و همکاران، ۱۴۰۳؛ سلگی و همکاران، ۱۴۰۲؛ ابراهیمی و چاره‌جو، ۱۴۰۲؛ اواد و جونگ، ۲۰۲۱؛ کامرین، ۲۰۱۹؛ شارما ^۲ ، ۲۰۲۰؛ چن و همکاران، ۲۰۲۳.
	میزان ترغیب محله در داشتن شغل خانگی	
	فعالیت‌های تجاری برطرف کننده نیازهای ساکنین در محله	
	اشتغال در محله و میزان رضایت از وضعیت اشتغال در آن	
	رضایت از جمع‌آوری زباله، نظافت و تمیزی کوچه و خیابان و معابر محله	ایزدفر و ایزدفر، ۱۴۰۰؛ خدائی و همکاران، ۱۴۰۲؛ حیدری و همکاران، ۱۴۰۳؛ رضوی و همکاران، ۱۴۰۲؛ ابراهیمی و چاره‌جو، ۱۴۰۲؛ زنگی‌شاهی و همکاران، ۱۴۰۳؛ اواد و جونگ، ۲۰۲۱؛ صالحی و همکاران، ۲۰۲۳؛ میسکوویچ، ۲۰۲۳.
	رضایت از ویژگی‌های طبیعی محله چون وجود درختان و سرسبزی	
	میزان آلودگی صوتی (سروصدا) در محله	
	میزان زیبایی ساختمان‌ها و دیوارها و نحوه قرارگیری علائم و تابلوها در محله	
حکروایی خوب	میزان آلودگی هوا و بوی بد در محله	
	میزان افزایش تراکم ساختمانی در محله	
	میزان پاسخ‌گویی تاسیسات زیربنایی (آب، برق و گاز) و شبکه ارتباطی محله	
	میزان رضایت از دفع فاضلاب و آب‌های سطحی	
	نظافت و پسماند	
	فضای سبز	
	آلودگی هوا، صوتی و بصری	
	ظرفیت قابل تحمل (پاسخ‌گویی تاسیسات زیربنایی)	
	شفافیت	روستایی و همکاران، ۱۴۰۳؛ خاتم و همکاران، ۱۴۰۲؛ روستایی و همکاران، ۱۴۰۲؛ حیدرزاده و همکاران، ۱۴۰۲؛ حاتمی نژاد و همکاران، ۱۴۰۱؛ گلچینی و
	کارایی و اثربخشی	
	عدالت	
	توزیع عادلانه و منصفانه منابع و امکانات در محله	

فرصت برابر برای گروه های مختلف در خصوص اظهار نظر راجع به مشکلات محله با مسئولین (در مراجعات سازمانی یا دیدارهای مردمی)	همکاران، ۱۴۰۰: همقدم و همکاران، ۱۴۰۲؛ چن و همکاران، ۲۰۱۹؛
میزان احساس محرومیت محله نسبت به سایر نقاط شهر	یانگ، ۲۰۲۱؛ گیماراس ^۱ و همکاران، ۲۰۲۰؛ کونینگ ^۲ ، ۲۰۲۱؛ سازمان همکاری و توسعه اقتصادی ^۳ ، ۲۰۲۰؛
قانونمندی	زربیان و رومرو ^۴ ، ۲۰۲۱؛ تاشان کوک و همکاران ^۵ ، ۲۰۲۰؛ بابلولو ^۶ ، ۲۰۲۳؛ اینجین ^۷ و همکاران، ۲۰۲۰.
آگاهی از قوانین و مقررات شهری و حقوق شهروندی و پایبندی به آنها	
مسئولیت پذیری	احساس مسئولیت مسئولان نسبت به برطرف کردن مشکلات محله
پاسخ گویی	میزان پاسخگویی مدیران و مسئولان شهری به خواسته ساکنان
اجماع گرایی	توافق جمعی میان مسئولان و نمایندگان محله برای حل مشکلات مهم محله
مشارکت	میزان آشنایی ساکنان با نهادهای اجتماعی موجود در محله (هیئت امنا، امامزاده و مساجد و غیره)
	میزان ارتباط و همکاری شهرداری با نهادهای موجود در محله
	میزان اختیار تشکل های مردم نهاد محله ای در تاثیر گذاری برای امور محله

مطالعه موردی

شهرکرد مرکز استان چهارمحال و بختیاری است و در جنوب غربی کشور واقع شده است. این شهر در قسمت شمال شرقی استان چهارمحال و بختیاری قرار گرفته است (محمدی ده چشمه و مهدوی، ۱۳۹۸). براساس آمار سال ۱۳۹۵، جمعیت این شهر برابر با ۱۹۰۴۴۱ نفر بود و در مقایسه با سال ۱۳۹۰ (۱۶۲۵۰۳ نفر) رشد ۵۵ درصدی داشته است (موسوی و مؤمن بیک، ۱۳۹۹). شهرکرد مرتفع ترین مرکز استان ایران است که با ارتفاع ۲۰۶۰ متر از سطح دریا، ۴۷۰ متر پایین ترین از مرتفع ترین شهر ایران، فریدون شهر (۲۵۳۰ متر) قرار دارد (محمدی ده چشمه، ۱۳۹۹). شهرکرد شامل پنج ناحیه و ۳۴ محله در بافت موجود شهری است (زنگانه و همکاران، ۱۳۹۸). بافت فرسوده این شهر واقع در ناحیه ۲ و شامل محلات ۹، ۱۰ و ۱۱ بوده که در مرکز شهر قرار داشته و به عنوان بافت قدیمی و تاریخی شهر نیز قلمداد می شوند. مساحت این محدوده در حدود ۸۶ هکتار است، که توسط شهرداری و سازمان مسکن و شهرسازی در بخش مرکزی شهر معرفی و مشخص شده است. این منطقه ۴۰۲ درصد محدوده شهری شهرکرد را در بر می گیرد، و فزون بر نیمی از ترافیک شهری را در خود جای داده است. بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ جمعیت این محدوده بالغ بر ۳۷۱۰۴ نفر برآورده شده است. محدوده بافت فرسوده از شمال به خیابان سعدی و از جنوب منتهی به خیابان خواجه نصیر از شرق منتهی به خیابان حافظ و از غرب منتهی به خیابان فردوسی و بوعلی سینا می باشد.

1. Guimaraes
2. Konig
3. OECD
4. Zerbian & Romero
5. Taşan-Kok
6. Babalola
7. Engin

شکل ۱. محدوده بافت فرسوده شهرکد در شهر، شهرستان، استان و کشور

نتایج

بررسی وضعیت حکمروایی مطلوب و بازآفرینی شهری

در ابتدا با توجه به هدف پژوهش، به بررسی بافت فرسوده شهرکد با توجه به مولفه‌ها و ابعاد حکمروایی شهری و بازآفرینی شهری پرداخته شد. برای بررسی وضعیت موجود حکمروایی از هشت مولفه اساسی (شفافیت، کارایی و اثربخشی، عدالت، قانون‌مندی، مسئولیت‌پذیری، پاسخ‌گویی، اجماع‌گرایی و مشارکت) با توجه به پیشینه مطالعاتی این مفهوم استفاده شد. نتایج به‌دست آمده با استفاده از آزمون تی تک‌نمونه‌ای در نرم‌افزار اسپس پی اس اس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. با توجه به مقادیر به‌دست آمده برای هر کدام از شاخص‌ها، میانگین مولفه شفافیت مدیریت شهری $1/6$ و در سطح معنی‌داری $0/000$ می‌باشد. بنابراین با احتمال 99 درصد خطا می‌توان گفت ساکنان از برنامه‌ها و تصمیمات مدیریت شهری آگاهی نداشته و معیار شفافیت را در سطح بسیار ضعیفی ارزیابی کرده‌اند. از دیگر مولفه‌های بررسی شده برای حکمروایی شهری، مولفه کارایی و اثربخشی مدیریت شهری است. پاسخ‌گویان با مقدار میانگین $1/78$ و سطح معنی‌داری $0/000$ معتقد بودند برنامه‌های مدیریت شهری کارایی و اثر بخشی لازم را ندارد. این وضعیت برای دیگر مولفه‌های مورد بررسی حکمروایی شهری در بافت فرسوده شهرکد نیز صدق می‌کند؛ با توجه به نتایج، مقدار میانگین به‌دست آمده برای دیگر شاخص‌ها نیز پایین‌تر از مقدار ارزش عددی حد متوسط یعنی (3) بوده است. میانگین به‌دست آمده و مقدار آماره تی ابعاد مورد مطالعه که دارای مقدار منفی و بالایی در سطح معنی‌داری پایین‌تر از 0.05 بوده است، نشان می‌دهد از نظر ساکنان، شاخص‌های حکمروایی مطلوب وضعیت مناسبی در بافت فرسوده شهرکد ندارند. در این بین، بعد پاسخ‌گویی وضعیت نامناسب‌تری نسبت به دیگر مولفه‌ها دارد و داده‌های به‌دست آمده حاکی از عدم پاسخ‌گویی مناسب و رضایت‌بخش مسئولان به ساکنان محله می‌باشد؛ به‌طوری که مقدار میانگین به‌دست آمده برای این مولفه 1.59 و در سطح معنی‌داری $0/000$ می‌باشد که نمایانگر نارضایتی ساکنان از وضعیت موجود این مولفه تحت تأثیر پاسخ‌گویی نه‌چندان مطلوب مسئولان مربوطه می‌باشد. همچنین در کنار مولفه شفافیت که به آن اشاره شد، مولفه اجماع‌گرایی نیز از دیدگاه ساکنان در وضعیت نامطلوبی قرار دارد. مقدار میانگین به‌دست آمده این مولفه $1/69$ است. بنابراین می‌توان گفت اکثر پاسخ‌گویان معتقد بودند در مسائل مربوطه مدیریت شهری اعتقادی به اجماع‌گرایی وجود ندارد. نتایج کلی بررسی وضعیت مولفه‌های حکمروایی شهری در بافت فرسوده شهرکد نشان می‌دهد، ساکنان از وضعیت موجود این مولفه‌ها رضایت بسیار پایینی دارند. اهمیت بررسی این مولفه‌ها از آن‌رو است که آن‌ها حلقه اتصال مدیریت شهری با شهروندان هستند و نارضایتی شهروندان نشان می‌دهد مدیریت و برنامه‌ریزی‌ها نتوانسته

نتیجه مطلوب و رضایت بخشی به ارمغان بیاورند. به طوری که میانگین کلی حکمروایی در بافت فرسوده شهر کرد، با مقدار ۱.۷۴ در وضعیت نامطلوبی قرار دارد.

جدول ۲. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی وضعیت شاخص های حکمروایی شهری

شاخص	میانگین	مقدار T	سطح معناداری	انحراف معیار	اختلاف میانگین
شفافیت	۱.۶۰	-۱۵.۲۹۴	.۰۰۰	.۸۹۶۲۵	-۱.۳۹۱۷۵
کارایی اثربخشی	۱.۷۸	-۱۲.۰۷۹	.۰۰۰	.۹۹۱۹۱	-۱.۲۱۶۴۹
عدالت	۲.۰۸	-۱۰.۴۸۳	.۰۰۰	.۸۶۲۰۵	-۰.۹۱۷۵۳
قانونمندی	۲.۱۳	-۱۰.۵۰۷	.۰۰۰	.۸۱۱۷۵	-۰.۸۶۵۹۸
مسئولیت پذیری	۲.۰۱	-۹.۴۱۱	.۰۰۰	۱.۰۳۵۷۷	-۰.۹۸۹۶۹
پاسخگویی	۱.۵۹	-۱۶.۲۵۰	.۰۰۰	.۸۴۹۷۵	-۱.۴۰۲۰۶
اجماع گرایی	۱.۶۹	-۱۵.۷۰۵	.۰۰۰	.۸۲۱۰۹	-۱.۳۰۹۲۸
مشارکت	۲.۰۷	-۱۰.۵۱۶	.۰۰۰	.۸۶۹۰۰	-۰.۹۲۷۸۴
حکمروایی شهری	۱.۷۴				

برای بررسی وضعیت موجود بازآفرینی شهری در بافت فرسوده شهر کرد نیز از آزمون تی تک نمونه ای استفاده شد. برای این منظور ۴ بعد کلیدی و اثرگذار (اقتصادی، کالبدی، اجتماعی- فرهنگی و زیست محیطی) با استفاده از دیدگاه ساکنان مورد بررسی قرار گرفت. سطح معنی داری به دست آمده برای همه ابعاد، نشان می دهد ابعاد مورد بررسی بر بازآفرینی بافت فرسوده شهر کرد اثر گذارند. میانگین به دست آمده برای همه ابعاد کمتر از حد متوسط ارزش گذاری یعنی مقدار ۳ بوده است. بنابراین با توجه به میانگین به دست آمده و مقدار آماره t (ضریب t به دست آمده برای همه ابعاد مورد مطالعه منفی و دارای مقدار بالا در سطح معنی داری پایین تر از ۰.۰۵ بوده است)، می توان نتیجه گرفت وضعیت موجود ابعاد مورد بررسی مطلوب نیست و ساکنان از وضعیت موجود این ابعاد رضایت پایینی دارند. در این بین ابعاد اجتماعی و زیست محیطی به ترتیب با میانگین ۲.۴۸ و ۲.۵۵ از نظر ساکنان پایین ترین مقدار رضایت را داشتند. نتایج به دست آمده نشان می دهد از دیدگاه ساکنان، ابعاد مورد بررسی تاثیر مستقیم و زیادی بر وضعیت موجود بازآفرینی در بافت فرسوده شهر کرد دارد، اما با توجه به وضعیت موجود و اقدامات صورت گرفته، این اثرگذاری جنبه منفی داشته است و با توجه به نتایج کلی به دست آمده، ساکنان از وضعیت موجود این ابعاد ناراضی بودند.

جدول ۳. آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی وضعیت ابعاد بازآفرینی شهری

ابعاد	میانگین	مقدار t	سطح معناداری	انحراف معیار	اختلاف میانگین
کالبدی	۲.۷۵	-۵.۰۶۷	.۰۰۰	.۰۹۶۶	-۰.۲۵۰۰۰
اجتماعی- فرهنگی	۲.۴۸	-۱۳.۹۱۴	.۰۰۰	.۰۷۲۲	-۰.۵۱۳۰۲
زیست محیطی	۲.۵۵	-۱۰.۹۲۶	.۰۰۰	.۰۷۸۹	-۰.۴۴۰۱۰
اقتصادی	۲.۶۱	-۵.۶۹۱	.۰۰۰	۱.۳۰۹	-۰.۳۸۰۲۱
بازآفرینی بافت فرسوده	۲.۵۴				

ارتباط حکمروایی مطلوب با بازآفرینی شهری

بررسی وضعیت موجود هر کدام از ابعاد مورد بررسی بازآفرینی شهری در بافت فرسوده شهر کرد، نشان دهنده رضایت پایین ساکنان از وضعیت موجود این ابعاد است؛ به طوری که هیچ کدام از آن ها نتوانسته اند رضایت ساکنان را به همراه داشته باشند. همانطور که از این ابعاد نیز مشخص است، بحث بازآفرینی (مطالعه ابعاد کالبدی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی) به خاطر جنبه های ساختاری که دارد، اساس اجتماع قلمداد شده و به همین خاطر تاثیرگذاری بالایی بر روند زندگی ساکنان دارد. نکته ای که نشان دهنده نقش

عامل برنامه‌ریزی در وضعیت موجود این ابعاد و تفاوت آن‌ها با توجه به نوع دیدگاه حاکم است. بافت مرکزی شهرکرد با توجه به سابقه بالای سکونت و از آن‌جا که به‌عنوان بافت تاریخی و قدیمی شهر قلمداد می‌شود، نقش مهمی در جلوه‌گری زندگی شهری در این سکونتگاه از گذشته تا به امروز داشته است. در حالی که رشد لجام گسیخته شهر در جهات مختلف (به‌خصوص به سمت شمال و جنوب آن) مرکزیت کالبدی و عملکردی این بافت را کاهش داده است. مسئله‌ای که باعث شده، به تدریج اشتیاق اجتماعی نسبت به این بافت کاهش یابد و در نتیجه مهاجرت‌ها و از بین رفتن بافت اجتماعی سابق، دگرگونی اجتماعی در این بافت شکل بگیرد که نقش مهمی در میزان وابستگی و تعلق خاطر ساکنان و همچنین بی‌رغبتی آن‌ها به سرمایه‌گذاری در این بافت و به حاشیه رفتن تدریجی و اضمحلال کیفی آن شده است. نقش مدیریت شهری در این فرایند غیرقابل انکار بوده و این موضوع نیز از نتایج جدول ۲ قابل برداشت است. نتایج کسب شده و میانگین پایین تمام مولفه‌های حکمروایی از دیدگاه ساکنان نشان دهنده ضعف عملکردی مدیریت شهری به‌عنوان بازوی برنامه‌ریزی بافت مرکزی شهرکرد است و نشان می‌دهد که مدیریت شهری به‌عنوان بازوی برنامه‌ریزی و رأس تصمیم‌گیری برای این بافت، نه تنها نتوانسته است وظیفه خود را به خوبی انجام دهد، بلکه در شناخت وضعیت موجود این بافت، نیازمندی‌های آن، اهمیت بالقوه این بافت به‌عنوان استخوان‌بندی شهر و مرکز تاریخی و اجتماعی آن، و از همه مهم‌تر، نقش بی‌چون و چرای شهروندان در چارچوب تصمیم‌گیری (نقش‌پذیری شهروندان و مشارکت پایدار آن‌ها) ضعیف عمل کرده است. نتیجه این فرآیند، رضایت و اعتماد پایین شهروندان از مدیریت شهری و ناامیدی نسبت به دیدگاه عملکردی آن در زمینه ساماندهی بافت فرسوده بوده است. با توجه به نتایج به دست آمده و توضیحی که در مورد وضعیت موجود این سکونتگاه و ارتباط آن با نتایج پژوهش انجام شد، در ادامه برای تبیین بیش‌تر استحکام ارتباط بین بعد نظری - کیفی و کمی پژوهش و با هدف تعیین رابطه معناداری بین وضعیت موجود حکمروایی مطلوب شهری با بازآفرینی بافت فرسوده از تکنیک همبستگی پیرسون استفاده شد. برای این منظور ابتدا، مولفه‌ها و شاخص‌های مورد مطالعه پژوهش زیر مجموعه این دو مفهوم ادغام و سپس به بررسی میزان ارتباط بین آن‌ها پرداخته شد. نتایج حاصل از آزمون همبستگی پیرسون نشان داد بین مؤلفه حکمروایی و میزان بازآفرینی در بافت فرسوده شهرکرد رابطه معنی‌دار وجود دارد ($P = 0/000$ و $r = 0/443$). جهت رابطه میزان حکمروایی و بازآفرینی مثبت است. این مسئله با توجه به نتایج جدول ۴ قابل تایید است. به‌طوری که براساس مقدار همبستگی به دست آمده، همبستگی بین این دو مفهوم برابر با ۴۴ درصد است.

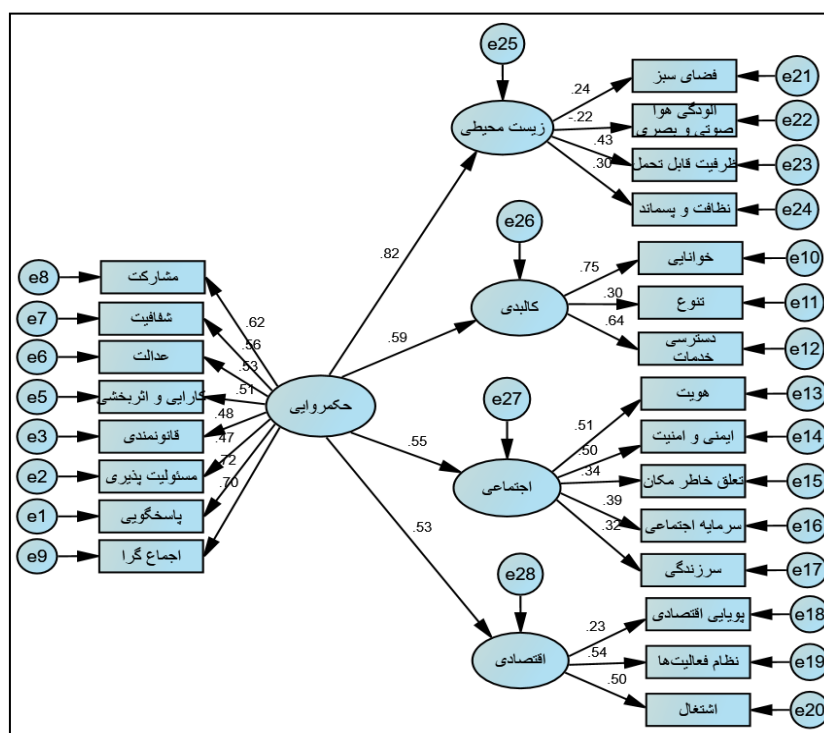
جدول ۴. سنجش ضریب همبستگی پیرسون مؤلفه حکمروایی مطلوب شهری با بازآفرینی

شاخص / معیار	سطح معنی داری	مقدار همبستگی	تعداد
بازآفرینی	0/000	0/443	384
حکمروایی		1	

سنجش اثرگذاری و اثرپذیری عوامل شناسایی شده

در ادامه فرایند تحقیق جهت تشخیص متغیرها و عوامل حکمروایی شهری مؤثر بر بازآفرینی شهری، از مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار ایموس استفاده شد. هدف از انجام این کار شناسایی مهم‌ترین و اثرگذارترین متغیرهایی است که بر اجرای طرح بازآفرینی شهری مؤثر است. در واقع این بخش از پژوهش حاضر به دنبال این مسئله می‌باشد که دیدگاه شهروندان در اثرگذاری حکمروایی شهری بر اجرای طرح بازآفرینی را مورد ارزیابی قرار دهد. بنابراین با توجه به مبانی نظری و تئوریک تحقیق، مدل عاملی مرتبه دوم بر مبنای هشت عامل پنهان برای بعد حکمروایی و چهار شاخص برای بعد بازآفرینی تنظیم گردید. با توجه به شکل ... که به سنجش اثرگذاری حکمروایی بر ابعاد بازآفرینی (کالبدی، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی) می‌پردازد. نتایج نشان می‌دهد داده‌ها توانسته‌اند مدل را به‌خوبی نمایندگی (برازش) کنند و بین حکمروایی و ابعاد مورد بررسی بازآفرینی رابطه معناداری وجود دارد و مولفه‌های حکمروایی بر بازآفرینی بافت فرسوده شهرکرد تأثیر مثبتی دارند. در این بین، حکمروایی شهری با توجه به مولفه‌های خود، با بار عاملی 0/82 بیش‌ترین تأثیر را بر بعد زیست‌محیطی بازآفرینی داشته است. همچنین در این پژوهش مشخص گردید در

بین مولفه‌های حکمروایی شهری، مولفه‌های پاسخ‌گویی و اجماع‌گرایی به ترتیب با بارهای عاملی $0/72$ ، $0/70$ بیش‌ترین و شاخص‌های قانونمندی و مسئولیت‌پذیری به ترتیب با بارهای عاملی $0/48$ و $0/47$ پایین‌ترین رتبه را به خود اختصاص داده‌اند که نشان دهنده میزان اثرگذاری آن‌ها بر ابعاد مختلف بازآفرینی در محدوده مورد مطالعه است. از طرفی دیگر از بین گویه‌های بعد زیست‌محیطی، ظرفیت قابل تحمل با بیش‌ترین بارعاملی ($0/43$) در رتبه اول قرار دارد. گویه نظافت و پسماند با بارعاملی $0/30$ نیز در رتبه دوم قرار دارد در حالی که گویه آلودگی هوا و صوتی با بارعاملی $0/22$ در رتبه آخر قرار دارد. از بین گویه‌های بعد کالبدی گویه خوانایی با بارعاملی $0/75$ در رتبه اول و گویه تنوع با بارعاملی $0/30$ در رتبه آخر قرار دارد. همچنین با توجه به مدل از بین گویه‌های بعد اجتماعی، گویه هویت با بارعاملی $0/51$ در رتبه اول و گویه سرزندگی با بارعاملی $0/32$ در رتبه آخر قرار دارد و سپس از بین گویه‌های بعد اقتصادی گویه نظام فعالیت با بیش‌ترین بارعاملی ($0/54$) در رتبه اول و گویه پویایی اقتصادی شهری با بارعاملی $0/23$ در رتبه آخر قرار دارد. درنهایت با توجه به مطالب اشاره شده می‌توان نتیجه گرفت مدل اندازه‌گیری (متغیرهای مشاهده‌شده) از برازش خوبی برخوردار است. این بدین معنی است که متغیرهای آشکار به خوبی توانسته‌اند متغیرهای پنهان را اندازه‌گیری کنند. بنابراین با توجه به نتایج، مولفه‌های گوناگون حکمروایی بر وضعیت امروز بافت فرسوده شهرکرد اثرگذار هستند و هرگونه اقدام و برنامه‌ریزی مدیریتی (چه مثبت و چه منفی) می‌تواند بر وضعیت این بافت و سوق دادن آن به سمت بهبود موثر واقع شود. به همین خاطر، نیاز است با اصلاح ساختار تعاملی بین سازمان ذی‌ربط و نهادهای متولی و ساکنین شرایط زمینه برای بهبود این بافت فراهم شود.

شکل ۲. بررسی اثرات حکمروایی بر روی ابعاد بازآفرینی در بافت فرسوده شهرکرد

در ادامه و در جدول ۵ به بررسی مقادیر غیراستاندارد نسبت بحرانی و سطح تحت پوشش (مقدار P) پرداخته شد. در این بخش هدف، بررسی تأثیر معناداری دو مفهوم اساسی پژوهش یعنی حکمروایی شهری و بازآفرینی شهری بر روی شاخص‌های مورد بررسی آن‌ها بوده است (در این بخش هدف، بررسی تأثیر معناداری حکمروایی شهری بر روی ابعاد و شاخص‌های مورد بررسی در پژوهش و همچنین اثرگذاری ابعاد مورد بررسی بازآفرینی بر روی شاخص‌های خود است. مقادیر سه ستاره در این جدول و در

ستون P نشان دهنده تایید فرضیه با مقدار صفر است. نتایج جدول حاکی از آن است که کلیه پارامترهای لامدا برای دو مفهوم مورد بررسی دارای تفاوت معناداری با مقدار صفر هستند. مقدار P در کلیه روابط فوق کمتر از ۰/۰۵ است که نشان می‌دهد کلیه روابط موجود در مدل مورد حمایت داده‌های تجربی قرار گرفته‌اند. نتایج به‌دست آمده نشان می‌دهد با افزایش یک واحد در مقادیر حکمروایی و بازآفرینی مقادیر شاخص‌های مورد بررسی نیز به مقادیر مورد بررسی افزایش خواهد یافت.

جدول ۵. مقادیر به دست آمده از مدل ساختاری

سنجه‌ها	شاخص‌ها	Estimate	E.S	R.C	P
زیست محیطی	حکمروایی	۳۶۸.	۲۰۴.	۱۸۰۴	۰۷۱.
کالبدی		۱۰۰۰			
اجتماع		۵۰۹.	۱۷۹.	۲۸۴۰	۰۰۵.
اقتصادی		۲۶۹.	۱۸۴.	۱۴۶۶	۰۴۳.
شفافیت		۱۰۰۰			
کارآیی و اثربخشی		۸۴۹.	۱۹۷.	۴۳۰۱	***
قانونمندی		۶۷۶.	۱۵۵.	۴۳۷۱	***
مسئولیت‌پذیری		۸۸۵.	۱۸۹.	۴۶۹۲	***
پاسخگویی		۷۹۶.	۱۶۴.	۴۸۶۱	***
اجماع‌گرایی		۸۷۶.	۱۷۰.	۵۱۵۳	***
عدالت		۹۳۳.	۱۶۴.	۵۶۷۸	***
مشارکت		۹۹۹.	۱۵۵.	۶۴۴۹	***
پسماند	زیست محیطی	۱۰۰۰			
فضای سبز		۷۸۱-	۶۱۵.	۱۳۷۱-	۰۰۴.
آلودگی		۱۴۵۵	۸۸۵.	۱۶۴۵	***
ظرفیت تحمل		۱۳۸۵	۹۴۳.	۱۴۶۸	۰۴۲.
خوانایی	کالبدی	۱۰۰۰			
تنوع		۳۸۴.	۱۶۰.	۲۳۹۸	۰۱۶.
دسترسی		۶۵۳.	۱۵۹.	۴۱۰۹	***
هویت		۱۰۰۰			
اوقات فراغت	اجتماعی	۶۸۷.	۲۶۱.	۲۶۳۶	۰۰۸.
احساس تعلق		۷۶۵.	۳۵۷.	۲۱۴۲	۰۳۳.
سرمایه اجتماعی		۶۲۹.	۲۶۸.	۲۳۴۵	۰۱۹.
امنیت		۴۵۲.	۲۲۰.	۲۰۵۸	۰۴۰.
اشتغال	اقتصادی	۱۰۰۰			
پویایی اقتصادی		۲۷۲۹	۱۸۸۲	۱۴۵۰	۰۴۷.
نظام فعالیت		۱۸۵۷	۱۲۸۱	۱۴۵۰	۰۴۷.

پس از بررسی معنی‌داری پارامترها با مقدار صفر در آخر نیز به ارزیابی مدل نهایی پژوهش توسط شاخص‌های برازش کلی مدل پرداخته شد. نتایج جدول ۶، برای بررسی شاخص‌های اصلی برازش مدل نشان می‌دهد، داده‌های پژوهش به خوبی توانسته‌اند مدل مفهومی پژوهش را نمایش دهد. زیرا مقدار پارامترهای به‌دست آمده در حد برازش مطلوب می‌باشد. شاخص کای اسکوتر یکی از شاخص‌های مهمی است که در این بخش مورد بررسی قرار گرفت. مقدار این شاخص برابر با ۱۵۴۳ (مقدار کمتر از ۳ این شاخص نشان دهنده مطلوبیت آن و مقدار کمتر از ۵ نیز نشان دهنده قابل قبول بودن آن است) است که نشان می‌دهد مدل از برازش خوبی

برخوردار است. همچنین ریشه مجذورات خطای برآورد با ۰.۰۷۵، شاخص نیکویی برازش با مقدار ۰.۶۶۵ و برازش اصلاح شده با مقدار ۰.۴۳۶ نشان می‌دهد مدل حاضر نسبت به عدم وجود آن برازندگی بهتری دارد.

جدول ۶. شاخص‌های برازش مدل

شاخص	CMIN	CMIN/DF	RMSEA	cFI	AGFI	NFI	RFI	PCFI	CFI	IFI
مقادیر به دست آمده شاخص	۳۵۰/۲۴۹	۱/۵۴۳	۰/۰۷۵	۰/۶۶۵	۰/۷۱۸	۰/۴۳۶	۰/۳۷۱	۰/۵۹۶	۰/۶۶۵	۰/۶۸۷
حداقل مورد قبول	قبول	قبول	قبول	قبول	قبول	قبول	قبول	قبول	قبول	قبول

بحث

سیر زندگی شهری از قبل از انقلاب صنعتی تا پساصنعتی و تغییر و تحولات گسترده آن، هر کدام با توجه به ویژگی‌های گوناگون جمعیتی و نوع مدیریت حاکم و همچنین تاثیرپذیری از نوع برنامه‌ریزی‌ها، تأثیرات متفاوتی بر شهر و فضاهای شهری گذاشته‌اند. در این میان، گذار از دیدگاه حکمرانی با نگاه بالا به پایین و متمرکز مدیریتی به سوی دیدگاه فراستنی مردم مبنای رویکردی پایین به بالا با اهمیت یافتن دموکراسی و دیدگاه مشارکتی و مردم‌سالار شاید یکی از مهم‌ترین تغییرات قرن ۱۹ تا به امروز و ثمره رونق صنعت، تکنولوژی و اهمیت علم و ایجاد چارچوبی برای ارتباط بهتر این عوامل بود. این اتفاق البته تبعات و مشکلاتی نیز متناسب با دیدگاه حاکم برای بافت‌های شهری به همراه داشته است؛ چراکه هنوز دیدگاه متمرکز مدیریتی به کلی حذف نشده است. این مسئله در بسیاری از پژوهش‌های مرتبط نیز مورد توجه بوده است (زیاری و رستمی، ۱۴۰۳؛ ابراهیمی و چاره‌جو، ۱۴۰۲؛ شیرخدائی و شرفی، ۱۴۰۱؛ طالبی و همکاران، ۱۳۹۹).

وضعیت موجود بافت فرسوده شهرکرد همانند سایر بافت‌های شهری فارغ از نوع مدیریت و دیدگاه‌های حاکم نیست. در راستای اهمیت پرداختن به موضوع حاضر در محدوده اشاره شده، پژوهش حاضر در دو بخش مورد بررسی قرار گرفت. ابتدا در بخش نخست، به بررسی وضعیت مؤلفه‌های بازآفرینی شهری و حکمروایی شهری به صورت مجزا پرداخته شد. بررسی‌ها نشان داد میزان رضایت ساکنان از مولفه‌های مورد بررسی و به صورت کلی، از وضعیت موجود حکمروایی و بازآفرینی در بافت فرسوده شهرکرد پایین است. زیاری و رستمی (۱۴۰۳) در پژوهشی دریافتند عملکرد نامناسب مدیریت شهری باعث وضعیت نامناسب شاخص‌های حکمروایی در شهر سنندج شده است. اندستا و روستایی (۱۴۰۰) نیز در تایید این مدعا، بر وضعیت نامناسب حکمروایی شهری مشارکتی در منطقه ۲ کلان‌شهر تبریز تاکید داشتند. در میان مولفه‌های حکمروایی، مولفه‌های پاسخ‌گویی، شفافیت و اجماع‌گرایی با توجه به میانگین پایینی که داشتند، نقش برجسته‌تری در نارضایتی بالایی ساکنان از نوع مدیریت و برنامه‌ریزی حاکم در بافت فرسوده شهرکرد داشتند. یافته‌های پژوهش حاضر نتایج پژوهش‌های رضایی و همکاران (۱۴۰۰) و ابراهیمی و چاره‌جو (۱۴۰۲) در ضعف مولفه شفافیت و پژوهش حسینی و همکاران (۱۳۹۹) در رضایت پایین از مولفه‌های پاسخ‌گویی، شفافیت و اجماع‌گرایی را تایید می‌کند. همچنین با وجود وضعیت نابسامان تمام ابعاد بازآفرینی در بین آن‌ها، ابعاد اجتماعی و زیست‌محیطی وضعیت نابسامان‌تری داشتند. بررسی‌های میدانی نیز تایید کننده وضعیت نامطلوب ابعاد مختلف بازآفرینی در این محدوده است؛ به طوری که مشکلات کالبدی همچون فرسودگی بناها، زیرساخت‌های شهری، ریزدانی، تنگ و پر پیچ و خم بودن کوچه‌ها، مشکلات اجتماعی همچون فقدان امنیت، کاهش سرمایه اجتماعی، مشکلات اقتصادی همچون بیکاری، فقدان توان مالی ساکنان، فقدان شغل و همچنین مشکلات زیست‌محیطی همچون آلودگی‌های بصری، شنیداری، هوا، فقدان فضاهای سبز و عمومی، کیفیت بد محله و مسکن و غیره همه از مشکلات بافت فرسوده شهرکرد است که در بررسی‌های به عمل آمده در این پژوهش نیز نمایان گشته است. در همین راستا، نتایج پژوهش ناظم رضوی و همکاران (۱۴۰۲) نشان داد وضعیت مطلوبی در بافت فرسوده شهر سمنان وجود ندارد و در این بین بعد زیست‌محیطی دارای نارضایتی بالایی است. نتایج به دست آمده از بخش دوم پژوهش نیز نشان داد رابطه معنادار و مثبتی بین حکمروایی شهری و مولفه‌های آن با ابعاد و شاخص‌های بازآفرینی در این بافت برقرار است. با توجه به نتایج به دست آمده،

حکمروایی شهری با مقدار ۰.۸۲ بیش‌ترین تأثیرگذاری را بر بعد زیست‌محیطی بازآفرینی دارد. همچنین بین مولفه‌های حکمروایی شهری، مولفه‌های پاسخ‌گویی و اجماع‌گرایی اثرگذاری بیش‌تری بر ابعاد مورد مطالعه بازآفرینی دارند. با توجه به نتایج این بخش، از دیدگاه ساکنان، نوع مدیریت حاکم و برنامه‌های آن بر وضعیت امروز و آینده این بافت اثرگذار بوده است؛ به‌طوری‌که روند برنامه‌ریزی‌ها هرچقدر به سمت بهبود مولفه‌های حکمروایی پیش برود، همان اندازه تغییرات مثبتی نیز در وضعیت موجود این بافت اتفاق خواهد افتاد. در حالی‌که ادامه وضعیت موجود و ضعف برنامه‌ریزی درست، می‌تواند باعث حفظ و تشدید وضعیت نابسامان امروز این بافت گردد. نتایج این بخش، یافته‌های پژوهش ابراهیمی و چاره‌جو (۱۴۰۲)، حیدری و همکاران (۱۳۹۹) و سرور و همکاران (۱۳۹۸) را در راستای تأثیر مثبت تمام مولفه‌های حکمروایی شهری بر تحقق‌پذیری بازآفرینی بافت فرسوده تأیید می‌کند. به‌طوری‌که بهبود معیارهای حکمروایی می‌تواند نقش موثری در بهبود وضعیت اجرا و مدیریت بازآفرینی داشته باشد.

نتیجه‌گیری

مدیریت و برنامه‌ریزی از ابتدای تاریخ همراه و یاور انسان بوده و به تدریج با توجه به نوع زندگی، دیدگاه، و عقاید متنوع انسانی رشد و گسترش و همچنین تغییر و تحول یافته است. در این سیر، مفهوم حکمروایی از دیدگاهی سنتی و بالا به پایین به دیدگاهی منسجم و یکپارچه و همه شمول دست یافت که در آن، به جای مدیریتی بسته و انحصاری، دیدگاهی باز با نقش دادن به همه ارکان دخیل حاکم شد. با توجه به نکته‌ای که در اهمیت مفهوم حکمروایی شهری و ارتباط لاینفک آن با زندگی شهری ذکر گردید، پژوهش حاضر قصد دارد وضعیت موجود بافت فرسوده شهرکرد را از نظر برخورداری از مؤلفه‌های متنوع حکمروایی شهری و همچنین میزان ارتباط و اثرگذاری هرکدام بر وضعیت موجود بازآفرینی و ابعاد مورد بررسی آن در این بافت و از دیدگاه ساکنان مورد مطالعه قرار دهد. نتایج به‌دست آمده نشان داد بافت فرسوده شهرکرد از نظر برخورداری از مولفه‌های حکمروایی و بازآفرینی شهری وضعیت نامناسبی دارد. در این میان میزان نارضایتی از مولفه شفافیت و پاسخ‌گویی در حکمروایی و بعد اجتماعی و زیست‌محیطی در بازآفرینی شهری در بالاترین مقدار بوده است. به‌صورت کلی با توجه به همبستگی مثبتی که بین مولفه‌های مورد بررسی و وضعیت موجود برقرار است، هرگونه تغییر و تحول در وضعیت موجود این مولفه‌ها و برنامه‌ریزی در راستای بهبود آن‌ها، وضعیت کلی حکمروایی و بازآفرینی را نیز در این بافت تحت تأثیر قرار خواهد داد. همچنین با توجه به اهمیت نقش حکمروایی و مولفه‌های آن در تحقق بازآفرینی، به بررسی میزان تأثیرگذاری این مفهوم بر میزان تحقق‌پذیری هرکدام از ابعاد و شاخص‌های بازآفرینی در بافت فرسوده شهرکرد پرداخته شد؛ نتایج به دست آمده نشان داد با توجه به همبستگی بالای دو مفهوم مذکور، بنابراین نوع مدیریت و برنامه‌ریزی حاکم در بافت و دیدگاه مدیریتی نسبت به مولفه‌های حکمروایی نقش قابل توجهی در تحقق یا عدم تحقق بازآفرینی در این بافت خواهد داشت. در این میان بررسی‌ها نشان داد بعد زیست‌محیطی بازآفرینی نسبت به دیگر ابعاد، اثرپذیری بیش‌تری از حکمروایی شهری و مولفه‌های آن دارد. در بین مولفه‌های حکمروایی نیز دو مولفه پاسخ‌گویی و اجماع‌گرایی دارای بیش‌ترین و دو مولفه قانونمندی و مسئولیت‌پذیری نیز دارای کم‌ترین میزان اثرگذاری بر وضعیت موجود ابعاد بازآفرینی در بافت فرسوده شهرکرد هستند. با توجه به نتایج به دست آمده، نیاز است دیدگاه مدیریتی نسبت به این بافت، تغییر رویه پیدا کند. به‌طوری‌که هویت و خواست مردم در برنامه‌ها مورد نظر باشد و هرگونه تغییر و تحول کالبدی و ایجاد فضاهای جدید با توجه به نظر ساکنان بافت فرسوده شهرکرد صورت پذیرد. این مهم نه تنها باعث افزایش حس تعلق برای ساکنان می‌شود، بلکه از ایجاد فضاهای نامأنوس که با فرهنگ و خواست مردم و ساکنان منطقه در تضاد است، جلوگیری می‌کند و با ایجاد حس سرزندگی و نشاط می‌تواند بر روح جمعی فضا و همچنین ایجاد آرامش اجتماعی و رونق اقتصادی آن اثرگذار باشد.

با توجه به نتایج پژوهش و متناسب با وضعیت موجود بافت فرسوده شهرکرد، مجموعه پیشنهادی عملی زیر ارائه می‌گردد: تاکید بر رویکرد مشارکتی؛ با توجه به پایین بودن رضایت پایین ساکنان بافت فرسوده و ضعف مشارکت‌پذیری برنامه‌های مدیریتی، ضروری است که در مراحل مختلف بازآفرینی، مشارکت فعال ساکنان در تصمیم‌گیری و اجرا مدنظر قرار بگیرد. در این راستا،

تشکیل کمیته‌های محلی، برگزاری جلسات منظم با ساکنان و ایجاد بسترهای مناسب برای بیان نظرات و پیشنهادات آن‌ها می‌تواند به افزایش رضایت و موفقیت پروژه کمک کند.

تقویت حکمروایی خوب: با توجه به ضعف مولفه‌های حکمروایی، برای بهبود وضعیت بازآفرینی در این بافت، تقویت حکمروایی خوب در سطح محلی ضروری است. این امر مستلزم شفافیت در تصمیم‌گیری‌ها، پاسخ‌گویی مسئولین مربوطه، تقویت نهادهای مدنی، و افزایش مشارکت شهروندان در امور شهری است.

توجه به ابعاد مختلف بازآفرینی: همانطور که در چارچوب یافته‌ها نیز اشاره شد، بازآفرینی شهری به خاطر جنبه‌های ساختاری و نقش زیادی که در زندگی ساکنان دارد، تنها یک پروژه عمرانی نیست، بلکه فرآیند پیچیده اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است. بنابراین در برنامه‌هایی اجرایی برای این بافت، باید به تمامی ابعاد دخیل، از جمله کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی توجه شود.

تدوین برنامه جامع بازآفرینی: تهیه یک برنامه جامع و بلند مدت با اهداف مشخص، راهکارهای اجرایی و همچنین شاخص‌های ارزیابی برای بازآفرینی بافت فرسوده شهرکرد البته با مشارکت همه ذی‌نفعان (از جمله ساکنان، شهرداری، شورای شهر و سایر نهادهای مرتبط) ضروری است.

تامین منابع مالی: با توجه به اینکه تامین منابع مالی از چالش‌های اساسی بر سر راه برنامه‌ریزی‌های شهری است، برای حل این مشکل، می‌توان از منابع مختلفی همچون بودجه‌های دولتی، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و همچنین مشارکت ساکنان استفاده کرد.

ترویج فرهنگ بازآفرینی: با توجه به نقش بالای ساکنان در فرآیند بازآفرینی (حس تعلق ساکنان می‌تواند زمینه تغییرات خودجوش زیادی در بافت کالبدی را فراهم بیاورد)، استفاده از رسانه‌های مختلف و برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای ترویج فرهنگ بازآفرینی در بین شهروندان می‌تواند در فرآیند بازآفرینی در این بافت مفید باشد.

از دیگر پیشنهاداتی که می‌توان در نظر داشت:

شناسایی موانع مشارکت ساکنان از طریق مطالعات کیفی و مصاحبه با ساکنان

تقویت نقش نهادهای مدنی همچون سازمان‌های مردم‌نهاد در فرآیند بازآفرینی این بافت

ایجاد چارچوب قابل استناد برای ارزیابی عملکرد نهادهای شهری در زمینه بازآفرینی که می‌تواند نقش مهمی در شناسایی نقاط قوت و ضعف موجود داشته باشد.

جذب سرمایه‌گذاران خصوصی که می‌تواند نقش مهمی در تسریع روند بازآفرینی در این بافت داشته باشد.

استفاده از فناوری‌های نوین برای بهبود فرآیند برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌ها.

منابع

ابراهیمی، جمشید و چاره‌جو، فرزین (۱۴۰۲). بررسی نقش حکمروایی خوب در بازآفرینی بافت‌های فرسوده شهری (مطالعه موردی: شهر کامیاران). پژوهش‌های جغرافیای انسانی. ۵۵(۴)، ۱۳۷-۱۱۳.

اسماعیل‌زاده، حسن؛ کوزه‌گر، لطفعلی؛ علیان، مهدی و آدینه‌وند، علی‌اصغر. (۱۳۹۵). فاتحیلی بر پژوهش‌های حوزه حکمروایی شهری در ایران. برنامه‌ریزی و آمایش فضا، ۲۰(۲)، ۴۰-۱.

اسماعیل‌پور، نجم؛ پیروزمهر، دلارام؛ اکبری، رضا و اسمعیل‌پور، فاطمه. (۱۴۰۱). تبیین عوامل اجتماعی مؤثر بر مشارکت ساکنان در بازآفرینی اجتماع‌محور در بافت‌های ناکارآمد شهری (مورد مطالعه: محله قلعه وکیل‌آباد شهر مشهد). برنامه‌ریزی فضایی، ۱۲(۳)، ۲۴-۱.

- اندستا، فروغ، روستایی، شهریور. (۱۴۰۰). ارزیابی عوامل موثر بر اجرای حکمروایی شهری مشارکتی (برنامه NBA) در منطقه ۲ کلان‌شهر تبریز. جغرافیا و برنامه‌ریزی، ۲۵(۷۶)، ۴۳-۵۵.
- ایزدفر، نجمه و ایزدفر، الهام. (۱۴۰۰). تدوین مدل مفهومی تحقق بازآفرینی پایدار شهری از منظر آینده‌پژوهی. سیاست‌گذاری محیط شهری، ۱(۱)، ۳۰-۴۴.
- آریانا، اندیشه؛ محمدی، محمود و کاظمیان، غلامرضا. (۱۳۹۷). مدل مدیریت تعارض دینفعان بازآفرینی شهری بر پایه حکمروایی همکارانه. نامه معماری و شهرسازی، ۲۱(۹۷)، ۱۴۳-۱۲۳.
- پورداداش، امیر؛ اصغری‌زمانی، اکبر و تیموری، ایرج. (۱۴۰۲). ارزیابی نقش حکمروایی خوب در تحقق توسعه پایدار منطقه آزاد ارس. فضای شهری و حیات اجتماعی، ۲(۷)، ۲۱-۳۹.
- حسینی، علی؛ رمضان‌پور، حامد و آشوری، حسن. (۱۳۹۹). تحلیل شاخص‌های حکمروایی شهری و تأثیر آن بر کیفیت مکان (مطالعه موردی: شهر آذرشهر). پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۸(۴)، ۸۳۱-۸۱۳.
- حیدری، اصغر؛ زیاری، کرامت‌الله و سهرابی، نوید. (۱۳۹۹). ارزیابی جایگاه مرلفه‌های حکمروایی خوب شهری در بازآفرینی بافت‌های ناکارآمد شهری (مطالعه موردی: منطقه ۱۲ شهر تهران). کاوش‌های جغرافیایی مناطق بیابانی، ۸(۲)، ۱۶۰-۱۳۷.
- خدائی، یوسف؛ کارگر، بهمن و سرور، رحیم. (۱۴۰۲). گذر از گردشگری شهری به بازآفرینی شهری (مطالعه موردی: شهر زنجان). جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای، ۲۱(۴)، ۸۹-۱۲۴.
- رضایی، فرشته؛ توکلی‌نیا، جمیله و صراف، مظفر. (۱۴۰۰). بررسی نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در تحقق‌پذیری حکمروایی خوب شهری (نمونه موردی: کلانشهر تهران). نشریه جغرافیا و برنامه‌ریزی، ۲۵(۷۷)، ۱۱۳-۱۳۰.
- رضوی، نرگس‌سادات؛ صابری‌فر، رستم و موسی کاظمی، مهدی. (۱۴۰۲). بازآفرینی شهری در پرتوی نوآوری اجتماعی در شهرهای ایران (نمونه موردی: شهر نیشابور). مطالعات ساختار و کارکرد شهری، ۱۱(۳۸)، ۱۸۹-۲۱۳.
- روشنایی، حامد؛ احمدیان، علی و خوارزمی، امیدعلی. (۱۴۰۳). تحلیل مقایسه‌ای وضع موجود و مطلوب شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در شهر جدید گلپه‌هار از دیدگاه شهروندان و مدیران. جغرافیا و توسعه فضای شهری، ۱۱(۱)، ۱۷۰-۱۵۳.
- زمانی، بهادر و اسدپور، هاجر. (۱۴۰۲). فراتحلیل موانع تحقق‌پذیری طرح‌های بازآفرینی شهری در ایران. فصلنامه پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۱۱(۲)، ۷۵-۹۷.
- زنگانه، احمد؛ یوسفی بابادی، سعید و پریزادی، طاهر. (۱۳۹۸). برنامه‌ریزی راهبردی به‌منظور توانمندسازی محله‌های دارای فقر شهری (مطالعه موردی: شهرکرد). پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۵۱(۴)، ۱۰۴۹-۱۰۳۳.
- زنگیشه‌یی، سجاد؛ رفیعیان، مجتبی؛ قائدرحمتی، صفر و مشکینی، ابوالفضل. (۱۴۰۰). هم‌افزایی کنشگران بازآفرینی پایدار شهری با رویکرد حکمروایی ارتباطی- شبکه‌ای (مطالعه موردی: ستاد بازآفرینی شهر کرمانشاه). پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۶۳(۴)، ۱۱۸۹-۱۱۶۵.

- زنگیشه‌ئی، سجاد؛ مشکینی، ابوالفضل؛ قائدرحمتی، صفر و رفیعیان، مجتبی. (۱۴۰۳). الگوی بازآفرینی پایدار کیفیت‌گرای بافت‌های نابسامان شهری (مطالعه موردی: شهر کرمانشاه)، پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۵۶(۲)، ۲۹۲-۲۷۱.
- زیاری، کرامت اله و رستمی، محیا (۱۴۰۳). اثرگذاری مؤلفه‌های توانمندسازی در بازآفرینی پایدار بافت‌های فرسوده شهری (مطالعه موردی: شهر سنندج). مطالعات ساختار و کارکرد شهری، ۱۱(۳۹)، ۲۱۵-۱۹۷.
- سبحانی، نوبخت؛ حکمت‌نیا، حسن؛ فخار تازه یزدی، فرشته و سلمان‌زاده، سینا (۱۴۰۲). ارزیابی بافت‌های فرسوده شهری با رویکرد بازآفرینی شهری (مطالعه موردی: شهر میاندوآب). پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۵۵(۳)، ۱۳۸-۱۱۵.
- سرور، هوشنگ؛ امرایی، مهتاب؛ قربانی سپهر، آرش و امینی بادامیار، شیرین. (۱۳۹۸). حکمروایی شایسته و بازآفرینی بافت‌های فرسوده شهری (مورد مطالعه: محله ۴ شهر آذرشهر). توسعه فضاهای پیراشهری، ۱(۲)، ۸۴-۷۱.
- شیرخدائی، مجتبی و شرفی، مرجان. (۱۴۰۱). ارزیابی اثربخشی و کارایی فرایندهای مشارکت عمومی در تصمیم‌سازی‌های مدیریت شهری؛ بررسی تجربه پویش آرزوهای تهران. پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۱۰(۴)، ۱۵۹-۱۷۸.
- طالبی، محمدعلی؛ رهنمایی، محمدتقی و قربانی‌نژاد، ریباز. (۱۳۹۹). آسیب‌شناسی موانع تحقق حکمروایی خوب شهری در شهرهای میانی (مطالعه موردی: شهر نیشابور). شهر پایدار، ۳(۴)، ۵۷-۴۳.
- طاهونی، مهدیه و طاهونی، الهام. (۱۴۰۱). بررسی نقش سرمایه اجتماعی در بازآفرینی پایدار شهری (مطالعه موردی: محلات شمالی بافت تاریخی - فرهنگی شهر تبریز). فضای شهری و حیات اجتماعی، ۱(۳)، ۷۱-۵۵.
- فنی، زهره؛ توکلی‌نیا، جمیله و بیرانوندزاده، مریم. (۱۳۹۹). کاربست تحلیلی - ساختاری بازآفرینی پایدار شهری (مطالعه موردی: شهر خرم‌آباد). پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۵۲(۱)، ۱۹۷-۱۸۱.
- قاسمی، حبیب؛ میری، غلامرضا و حافظ رضازاده، معصومه. (۱۴۰۰). واسنجی تأثیر حکمروایی خوب شهری بر بازآفرینی بافت فرسوده در مناطق شهری. (مطالعه موردی: شهرضا). جغرافیا و برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۱۲(۱)، ۶۵۲-۶۳۹.
- کرمی، فرزاد، برقی، حمید. (۱۴۰۳). بررسی وضعیت حکمروایی خوب در روستاها با مدل *FAHP* و تکنیک *ARAS* (مطالعه موردی: روستاهای بخش مرکزی شهرستان پلدختر و بخش موسیان شهرستان دهلران). جغرافیا و توسعه، ۲۲(۷۵)، ۱۶۳-۱۹۲.
- محمدنژاد، محمد و نقیعی، فریدون. (۱۴۰۲). واکاوی توسعه میان‌افزا در توسعه شهری (نمونه موردی: منطقه چهار شهر ارومیه). فضای شهری و حیات اجتماعی، ۲(۷)، ۵۶-۴۱.
- محمدی ده چشمه، پژمان و مهدوی، داوود. (۱۳۹۸). برنامه‌ریزی استراتژیک بهبود جایگاه سیستم حمل‌ونقل شهری در شهرکرد با استفاده از تلفیق رویکردهای *SWOT* و *QSP*. جغرافیا و برنامه‌ریزی، ۲۳(۶۸)، ۲۶۴-۲۴۵.
- محمدی ده چشمه، پژمان. (۱۳۹۹). بررسی وضعیت شاخص‌های زیست‌پذیری شهری در شهرکرد بر مبنای جایگاه مدیریت شهری. تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۲۰(۵۷)، ۲۲۲-۲۰۵.

موسوی، سید حجت و مؤمن‌بیک، زهرا. (۱۳۹۹). الگوسازی پویایی توسعه بهینه آتی شهری بر پایه داده‌های مکانی جهت تحلیل سازگاری زمین (مطالعه موردی: شهرکرد). دوفصلنامه جغرافیای اجتماعی شهری، ۷(۱)، ۴۵-۲۱.

ناظم رضوی، سید محمد؛ سعیدی رضوانی، نوید و رشتیان، سید محمد. (۱۴۰۲). بررسی وضعیت شاخص‌های حکمروایی خوب شهری و تأثیر آن‌ها در بازآفرینی شهری (مورد مطالعه: بافت فرسوده شهر سمنان). برنامه‌ریزی فضایی، ۱۳(۳)، ۱۲۸-۱۰۷.

- Ebrahimi, J & Charehjou, F. (2023). Investigating the role of good governance in urban regeneration of deteriorated urban textures (Case study: Kamyaran City). Human Geography Research, 55(4), 113–137. [In Persian]
- Esmailzadeh H, Koozagar L A, Alian M, Adinehvand A A (2016). Meta-analysis on urban governance researches in Iran. MJSP; 20 (2) :1-40. [In Persian]
- Esmailpoor, N., Piroozmehr, D., Akbari, R., & Esmailpoor, F. (2022). Explaining the Social Factors Affecting Resident's Participation in Community-Based Regeneration in Dysfunctional Urban Contexts (Case Study: Vakil Abad Castle Neighborhood in Mashhad City). Spatial Planning, 12(3), 1-24. [In Persian]
- Andesta, F., & Rostaei, S. (2021). Investigating the factors influencing the implementation of participatory urban governance (NBN program) in District 2 of Tabriz metropolitan. Journal of Geography and Planning, 25(76), 43-55. [In Persian]
- Izadfar, N., & Izadfar, E. (2021). Develop a conceptual model for achieving sustainable urban regeneration from a futuristic perspective. Journal of Urban Environmental Policy Spring, 1(1). 30-44. [In Persian]
- Ariana, A., Kazemian, G., & Mohammadi, M. (2020). Conflict management model of urban regeneration stakeholders in Iran (Case study: Hemmat-abad neighborhood of Isfahan). Motaleate shahri, 9(35), 117-132. [In Persian]
- Pourdadaash, a., Asghari Zamani, A., & Teymuri, Iraj. (2022). Evaluating the role of good governance in realizing the sustainable development of Aras Free Zone. Urban Space and Socal Life, 2(7), 39-21. [In Persian]
- Hosseini, A., Ramazanpour, H., & Ashori, H. (2020). Analysis of Urban Governance Indicators and Its Impact on Place Quality: The Case Study of Azarshahr City. Geographical Urban Planning Research (GUPR), 8(4), 813-831. [In Persian]
- Heydari, A., Ziyari, K., & Sohrabi, N. (2021). Investigating the role of good urban governance in the regeneration of inefficient urban textures: A case study of district 12 in Tehran. The Journal of Geographical Research on Desert Areas, 8(2), 137-160. [In Persian]

- Khodaei, Y., Kargar, B., Branch, E. S. R., & Sarvar, R. (2024). From Urban Tourism to Urban Recreation (Case Study: Zanzan City). *Journal of Geography and Regional Development*, 21(4), 124-89. [In Persian]
- Rezaee, F., Tavakolinia, J., & Sarrafi, M. (2021). Examining the role of non-government organizations (NGOs) in realizing good urban governance (Case study: Tehran metropolitan city). *Geography and Planning*, 25(77), 113-130. [In Persian]
- Razavi, N. S., Saberifar, R., & Mousakazemi, S. M. (2024). Urban Regeneration in the Light of Social Innovation in Iranian Cities (Case Study: Neyshabur City). *Urban Structure and Function Studies*, 11(38), 189-213. [In Persian]
- Roshanaie, H., Ahmadian, M. A., & Kharazmi, O. A. (2024). A comparative analysis of the current and desired conditions of good urban governance indicators, in the new city of Golbahar, from the point of view of citizens and managers. *Geography and Urban Space Development*, 11(1), 1-17. [In Persian]
- Zamani, Bahador & Asadpour, Hajar. (2023). Meta-analysis of barriers to urban regeneration projects in Iran. *Journal of Urban Planning and Geography Research*, 11(2), 75–97. [In Persian]
- Zanganeh, A., Yousefi Babadi, S., & Parizadi, T. (2019). Strategic planning for empowering communities with urban poverty. *Human Geography Research*, 51(4), 1033-1049. [In Persian]
- Zangisheieh, S., Rafiean, M., Ghaedrahmati, S., & Meshkini, A. (2021). Communicative Planning Governance Network sustainable regeneration slum textures (case study: Kermanshah city). *Human Geography Research*, 53(4), 1165-1190. [In Persian]
- Zangisah-yee, Sajad; Rafieian, Mojtaba; Qaderrahmati, Safar; & Mashkini, Abolfazl. (2021). Synergy among sustainable urban regeneration actors from a relational-network governance perspective (Case study: Kermanshah Urban Regeneration Headquarters). *Human Geography Research*, 63(4), 1165–1189. [In Persian]
- Zangisheih, S., Meshkini, A., Ghaedrahmati, S., & Rafieian, M. (2024). Pattern Sustainable quality-oriented regeneration in slum urban fabric (case study: Kermanshah city). *Human Geography Research*, 56(2), 271-292. [In Persian]
- Ziyari, K., & Rostami, M. (2024). The Effectiveness of Empowerment Components in Sustainable Regeneration (Case Study: Sanan-daj City). *Urban Structure and Function Studies*, 11(39), 197-215. [In Persian]
- Sobhani, N., & Hekmatnia, H. (2023). Evaluation of urban worn-out structures with urban regeneration approach (Case: Miandoab city). *Human Geography Research*, 55(3), 115-139. [In Persian]

- Sarvar, H., Amraie, M., Ghorbani Sepehr, A., & Amini Badamyar, S. (2019). Good Governance and Revival of Urban Decay Textures (Case Study: Azarshahr District 4). *Peripheral Urban Spaces Development*, 1(2), 71-84. [In Persian]
- Shirkhodaei, M., & Sharafi, M. (2023). Evaluating the Effectiveness and Efficiency of Public Participation Processes in Urban Management Decision-making; Examining the Experience of the “Arezo-haye Tehran” Campaign. *Geographical Urban Planning Research (GUPR)*, 10(4), 159-178. [In Persian]
- Talebi, M. A., Rahnemaei, M. T., & Ghorbaninezhad, R. (2021). Pathology of barriers to good urban governance in middle cities case study: Neyshabur city. *Sustainable city*, 3(4), 43-57 [In Persian]
- Tahooni, M., & Tahooni, E. (2023). Examining the role of social capital in sustainable urban regeneration (Case study: the northern neighborhoods of the historical-cultural fabric of Tabriz city). *Urban Space and Social Life*, 1(3), 55-71. [In Persian]
- Fanni, Z., Tavakoiniya, J., & Beiranvandzadeh, M. (2020). Analytical-structural application of sustainable urban regeneration, Case study: Khorramabad city. *Human Geography Research*, 52(1), 181-197. [In Persian]
- Ghasemi, H., Miri, G., & Hafez Rezazadeh, M. (2021). Good Urban Governance and Recreating of Urban Worn Texture in U Shahreza. *Geography (Regional Planning)*, 11(45), 639-652. [In Persian]
- Karami, F., & Barghi, H. (2024). Investigating the situation of good governance in villages with FAHP model and ARAS technique (Case study of villages in the central district of Poldakhtar County and Mosian District of Dehloran County). *Geography and Development*, 22(75), 163-192. [In Persian]
- Mohammadnejad, M., & Naghibi, F. (2024). Investigating the Infill Development Potential in urban development (case study: the 4th Region of Urmia City). *Urban Space and Social Life*, 2(7), 41-56. [In Persian]
- Mohammadi, D. C. P. (2020). The Study of urban viability indicators status in Shahrekord, based on the position of urban management. 20 (57) :205-222. [In Persian]
- Mohammadi, D. C. P., & MAHDAVI, D. (2019). Strategic planning for improvement of Shahrekord Transportation system placement by using a combination approach of SWOT and QSPM. 23(68), 245-26. [In Persian]
- Mousavi, S. H. (2020). Modeling the future optimum dynamics of urban development based on spatial data for land compatibility analysis (Case study: Shahr-e-Kord). 7(1), 45-21. [In Persian]

- Nazem-Razavi, S. M.; Saeedi-Rezvani, N; & Rashtian, S. M. (2023). Examining good urban governance indices and their impact on urban regeneration (Case study: the deteriorated urban fabric of Semnan). *Spatial Planning*, 13(3), 107–128. [In Persian]
- Avis, W. R. (2016). *Urban governance (topic guide)*. Birmingham, UK: GSDRC, University of Birmingham, 1-57.
- Baffoe, G. (2023). Neoliberal urban development and the polarization of urban governance. *Cities*, 143, 104570.
- Boussaa, D., & Madandola, M. (2024). Cultural heritage tourism and urban regeneration: The case of Fez Medina in Morocco. *Frontiers of Architectural Research*.
- Branco, R., Canelas, P., & Alves, S. (2024). The governance of urban regeneration in Lisbon: Drivers of continuity and change. *Cities*, 154, 105324.
- Chen, W., Ye, C., & Liu, Y. (2023). From the arrival cities to affordable cities in China: Seeing through the practices of rural migrants' participation in Guangzhou's urban village regeneration. *Habitat International*, 138, 102872.
- Chen, X., & Duan, J. (2022). What they talk about when they talk about urban regeneration: Understanding the concept 'urban regeneration' in PRD, China. *Cities*, 130, 103880.
- Cody, J., & Siravo, F. (Eds.). (2019). *Historic Cities: Issues in Urban Conservation (Vol. 8)*. Getty Publications.
- Cruz, N. F., Rode, P., & Mcquarrie, M. (2019). New Urban Governance: A Review of Current themes and Future Priorities. *Journal of Urban Affairs*, 41(1), 1-19.
- Dionisio, M. R., & Carr, J. (2022). Prismatic immersion of urban ruins: A framework for the integration of ruins' multiple geographies in urban regeneration. *Cities*, 130, 103818.
- Dos Santos Figueiredo, Y. D., Prim, M. A., & Dandolini, G. A. (2022). Urban regeneration in the light of social innovation: A systematic integrative literature review. *Land Use Policy*, 113, 105873.
- Du, T., Zeng, N., Huang, Y., & Vejre, H. (2020). Relationship between the dynamics of social capital and the dynamics of residential satisfaction under the impact of urban regeneration. *Cities*, 107, 102933.
- Ebrahimi, J., & Charehjoo, F. (2023). Investigating the role of good urban governance in regeneration of urban worn-out textures (Case study: Kamiyaran city). *Human Geography Research*, 55(4), 113-137. (in Persian) 10.22059/jhgr.2022.335894.1008427

- Escolà-Gascón, Á., Dagnall, N., Drinkwater, K., & Denovan, A. (2024). Abandoned vs. regenerated places: Evidence of five social impacts that improve urban planning. *Cities*, 146, 104739.
- Farhat, R. (2018). Accountability in urban regeneration partnerships: A role for design centers. *Cities*, 72, 8-16.
- Kang, Y., Kim, T., & Kim, E. J. (2023). What keeps urban areas from declining? Comparison of before and after effects of the urban regeneration project for the Busan city in South Korea. *Heliyon*, 9(10).
- Klusáček, P., Alexandrescu, F., Osman, R., Malý, J., Kunc, J., Dvořák, P., ... & Trojan, J. (2018). Good governance as a strategic choice in brownfield regeneration: Regional dynamics from the Czech Republic. *Land use policy*, 73, 29-39.
- Kostaki, E., Frangopoulos, Y., Makridou, A., & Kapitsinis, N. (2024). Participatory governance for the temporary use of urban abandoned areas. A socio-spatial approach to the “Old Hospital” area in Alexandroupolis, Greece. *Cities*, 154, 105378.
- Kourkouridis, D., Frangopoulos, I., & Kapitsinis, N. (2024). Urban governance and participatory planning in organizing and planning trade fairs. The case of Thessaloniki trade fair. *Cities*, 154, 105374.
- Li, W., Meng, M., Llewellyn, C. E., & Sun, T. (2024). Developing an indicator framework for sustainability assessment in urban community regeneration: A case of Shanghai. *Developments in the Built Environment*, 100476.
- Liu, G., Fu, X., Han, Q., Huang, R., & Zhuang, T. (2021). Research on the collaborative governance of urban regeneration based on a Bayesian network: The case of Chongqing. *Land Use Policy*, 109, 105640.
- Liu, Y., Shen, L., Ren, Y., & Zhou, T. (2023). Regeneration towards suitability: A decision-making framework for determining urban regeneration mode and strategies. *Habitat international*, 138, 102870.
- Mirzakhani, A., Turró, M., & Jalilisadrabad, S. (2021). Key stakeholders and operation processes in the regeneration of historical urban fabrics in Iran. *Cities*, 118, 103362.
- Miśkowiec, M. (2023). Urban courtyards as local points of sustainable urban regeneration challenges to community participation in urban courtyard-related projects in Polish Cities. *City, Culture and Society*, 34, 100522.
- Przebylłowicz, E., & Cunha, M. A. (2024). Governing in the digital age: The emergence of dynamic smart urban governance modes. *Government Information Quarterly*, 41(1), 101907.

- Ruá, M. J., Huedo, P., Civera, V., & Agost-Felip, R. (2019). A simplified model to assess vulnerable areas for urban regeneration. *Sustainable Cities and Society*, 46, 101440.
- Salehi, M., Taheri, S., & Shabani, A. (2023). Regenerating historical districts through tactical urbanism: A case study of Sarpol neighborhood in Isfahan Province, Iran. *Frontiers of Architectural Research*, 12(6), 1234-1245.
- Sarvari, H., Mehrabi, A., Chan, D. W., & Cristofaro, M. (2021). Evaluating urban housing development patterns in developing countries: Case study of Worn-out Urban Fabrics in Iran. *Sustainable Cities and Society*, 70, 102941.
- Seo, B. K., & Joo, Y. M. (2019). Innovation or episodes? Multi-scalar analysis of governance change in urban regeneration policy in South Korea. *Cities*, 92, 27-35.
- Seyedkazemi, S., Daş, Z. Ö., Özbay, A. E. Ö., Bozkaya, B., & Balcisoy, S. (2024). Can financial transactions reveal the change in social fabric triggered by urban regeneration? *Cities*, 153, 105292.
- Shen, L., Liu, Y., Ren, Y., & Wong, S. W. (2024). A methodological framework for analysing the justice phenomenon embedded in urban regeneration: A Chinese perspective based at the project level. *Land Use Policy*, 145, 107287.
- Yang, H., & Yang, H. (2021). Holistic governance: An explanatory framework. *Urban Governance in Transition*, 57-95.
- Yang, X., & Li, H. (2023). Community attachment in the context of urban settlement regeneration: Mediating role of resident interaction. *Cities*, 140, 104398.
- Yao, S., Zhou, Y., & Wu, Y. (2024). Governance transformation among urbanization in China: From hierarchical model to contract-based exploration. *Habitat International*, 149, 103110.
- Yin, Z., & Zhu, S. (2020). Consistencies and inconsistencies in urban governance and development. *Cities*, 106, 102930.
- Zhao, X., Hu, Y., Xia, N., Li, M., Chen, D., & Xu, Y. (2024). Urban regeneration and SDGs assessment based on multi-source data: Practical experience from Shenzhen, China. *Ecological Indicators*, 165, 112138.